

پاسخ تشریحی

آزمون سراسری سال ۹۹

گروه آزمایشی علوم انسانی
(خارج از کشور)

زبان و ادبیات فارسی

۱- پاسخ: گزینه ۱

موارد نادرست در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «توش» به معنی «توشه و اندوخته» است و اسب سرکش با توسن مترادف است.

گزینه ۳: «صور» به معنی «بوق و شیپور و شاخ و مانند آن است که در آن دمنند تا آواز برآید» است و «سور» به معنی «جشن و سرور» است.

گزینه ۴: «تکریم» به معنی «بزرگداشت و گرامی داشت» است و «خواجehوش» یعنی «کدخدامنش».

۲- پاسخ: گزینه ۳

بررسی تعداد واژگان درست گزینه‌ها:

گزینه ۱: دریا = یم / شیفته = مسحور (هشیار و شادمانی با هیچ واژه‌ای در کلمات صورت سؤال هم معنی نیستند): دو واژه درست

گزینه ۲: بحر = یم / قلعه = ارک (شادمانی و سهمگین با هیچ واژه‌ای در کلمات صورت سؤال هم معنی نیستند): دو واژه درست

گزینه ۳: مجذوب = مسحور / بی شرط و قید = مطلق / دریا = یم / دژ = ارک: هر چهار واژه درست هستند.

گزینه ۴: قلعه = ارک / زیرکی و هوش = ده‌ها (رهاشدن و آسان گرفتن با هیچ واژه‌ای در کلمات صورت سؤال هم معنی نیستند): دو واژه درست

۳- پاسخ: گزینه ۲

موارد نادرست:

سکندری: حالت انسان که بر اثر برخورد با مانع، کنترل خود را از دست بدهد و ممکن است، به زمین بیفتد.

خمره: ظرفی به شکل خم و کوچک‌تر از آن

مسلم: پیرو دین اسلام

خستن: زخمی کردن، مجروح کردن

۴- پاسخ: گزینه ۳

موارد نادرست

(۴) ذه آب ← زه آب

(۳) قو ← غو

(۲) هزیان ← هذیان

(۱) فرض ← فرز

(۷) شاعبه ← شائبه

(۶) عاذم ← عازم

(۵) مسهور ← مسحور

۵- پاسخ: گزینه ۴

غلط‌های املایی متن:

نگزارد ← نگذارد / قریب ← غریب / منسب ← منصب / قالب ← غالب

۶- پاسخ: گزینه ۱

در گزینه ۱، «قاضی» نادرست است و «غازی» درست است.

۷- پاسخ: گزینه ۲

در گزینه ۲، نظم و نثر بودن آثار مطابق الگوی درج شده در صورت سؤال است.

بررسی نظم و نثر در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: اتاق آبی، مرصادالعباد و لطایف الطوائف «نثر» هستند و تحفة الاحرار «نظم».

گزینه ۳: الهی نامه و پیوند زیتون بر شاخه ترنج «نظم» هستند و پیامبر و دیوانه و گلستان «نثر».

گزینه ۴: دیوان غربی-شرقی، الهی نامه و مثل درخت در شب باران «نظم» هستند و کویر «نثر».

۸- پاسخ: گزینه ۴

بررسی آرایه‌ها مطابق گزینه ۴:

ایهام: بیت «الف»: سر خود گیرد: (۱) به دنبال کار خود برود (۲) سر خود را بپوشاند.

لف و نثر: بیت «ب»: پرتو روی چو ماه (لف) در آن زلف سیاه (لف) راستی را چه شب تیره (نثر ۲) و خوش مهتابی (نثر ۱) است.

مجاز: بیت «ج»: جام مجاز از شراب است.

اغراق: بیت «ه»: تشبیه اشک به سیل اغراق است.

تناقض: بیت «د»: توانایی در ناتوانی

۹- پاسخ: گزینه ۲

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: تشبیه: دفتر گل اضافه تشبیهی است / استعاره: گریستن بلبل تشخیص و استعاره دارد. شبنم را هم استعاره از اشک می‌توانیم در نظر بگیریم.

گزینه ۲: تشبیه: ندارد. / استعاره: خس استعاره از انسان بی‌ارزش و پست است.

گزینه ۳: تشبیه: خاموشی به دریا و گفت‌وگو به خس و خاشاک تشبیه شده‌است. / استعاره: خار و خس استعاره از گفت‌وگو و بحر گوه‌رخیز استعاره از سکوت است.

گزینه ۴: تشبیه: میزان (ترازو) عدل اضافه تشبیهی است، همچنین شوکت شاهی به سنگ سبک تشبیه شده‌است. / استعاره: خون‌خواهی کردن عشق از پرویز تشخیص و استعاره است.

۱۰- پاسخ: گزینه ۴

بررسی آرایه‌های گزینه ۴:

تشبیه: روز فراق و شب هجران به خال و خط یار تشبیه شده‌است (تشبیه پنهان).

لف و نشر: خال و خط در ارتباط با روز فراق و شب هجران هستند.

ایهام تناسب: روشن: (۱) واضح و آشکار (معنی قابل قبول) (۲) درخشان و تابان (غیرقابل قبول و متناسب با تار و روز و شب) / تار: (۱) تاریک

(معنی قابل قبول) (۲) تار مو (معنی غیرقابل قبول و متناسب با خط و خال)

پارادوکس: روز تاریک باشد.

۱۱- پاسخ: گزینه ۲

در گزینه ۲، «رخ و زلف» در مصراع اول با «صبح و شب» در مصراع دوم در ارتباط هستند و لف و نشر ایجاد شده‌است. کلمه «روزی» هم در

بیت ایهام دارد: (۱) رزق و بهره و نصیب (۲) یک روز

۱۲- پاسخ: گزینه ۳

بررسی واژه‌های دارای هم‌آوا در گزینه‌ها:

گزینه ۱: قدر (ارزش و اندازه) / غدر (حیله و خیانت)

گزینه ۲: حور (زن سیاه‌چشم زیباروی بهشتی) / هور (خورشید)

گزینه ۴: عیار (محک، وسیله سنجش) / ایار (ماه سوم بهار در تقویم رومی)

۱۳- پاسخ: گزینه ۳

فعل‌هایی که به مفعول نیاز دارند:

(۱) بیار (۲) گو (۳) ببند

(۴) نتوان گفت (۵) ملامت نکند (۶) دارد

۱۴- پاسخ: گزینه ۱

برای مشخص کردن نقش کلمات، ابتدا جملات را مرتب می‌کنیم:

بستر گل (نهاد) شبنم ما (مفعول) را غافل (مسند) نکند، در دیده روشن گهران خواب (نهاد) نیاید.

۱۵- پاسخ: گزینه ۲

در گزینه ۲، «پسته» نهاد است و «خجل» مسند است و مسند بر سایر اجزا مقدم نشده‌است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «زخمی» مسند است و مقدم شده‌است: آن پای (نهاد) از خار مغیلان تو، زخمی (مسند) نشد.

گزینه ۳: «طالع» مسند است و مقدم شده‌است: آن صبح (نهاد) که از چاک گریبان تو طالع (مسند) شد.

گزینه ۴: «آشنا» مسند است و بر سایر اجزا مقدم شده‌است: دیده هر کس (نهاد) که به دیوان تو آشنا (مسند) شد.

۱۶- پاسخ: گزینه ۴

در این ابیات فعل‌های «روید»، «جوید»، «بشنود» و «می‌گوید» به کار رفته‌است که سه فعل اول مضارع التزامی هستند و فعل آخر مضارع

اخباری، پس بخش اول گزینه ۴ درست است. شیوه بیان جملات را بررسی می‌کنیم: ۵ جمله در این ابیات وجود دارد که جمله اول، سوم و پنجم

به شیوه عادی بیان شده‌اند و جمله‌های دوم و چهارم به شیوه بلاغی. در جمله دوم «خرم» مسند است و باید بعد از «دل آن کس» که نهاد

است، بیاید. در جمله چهارم «بشنود» فعل است و باید بعد از مفعول (ناله) قرار بگیرد. پس گزینه ۴ نادرست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «ک» در خوشک نشانه تقلیل است و «خوشک‌ترانه» مفعول فعل «می‌گوید».

گزینه ۲: «سمن» دارای هم‌آوا (ثمن) است. در جمله دوم فعل «است» حذف شده‌است: دل آن کس، خرم است.

گزینه ۳: «لب جو» متمم است و برای آن دو حرف اضافه آمده‌است. «مطرب آب» هم اضافه تشبیهی است: آب مانند مطربی است که ناله خود را

مانند خوشک‌ترانه‌ای برای رود می‌خواند.

۱۷- پاسخ: گزینه ۳

در گزینه ۳، سخن از کم‌گویی و گزیده‌گویی است ولی در سایر گزینه‌ها مفهوم مشترک سکوت‌کردن و سخن نگفتن است.

۱۸- پاسخ: گزینه ۱

در گزینه ۱، مفهوم اصلی این است که زندگی مایه سرگشتگی است. در سایر گزینه‌ها سخن از ناپایداری جهان است.

۱۹- پاسخ: گزینه ۲

در گزینه‌های ۱، ۳ و ۴، سخن از این است که حیواناتی که نیش می‌زنند و حمله می‌کنند از ترس جانشان است، ولی مفهوم گزینه ۲ متفاوت است و در آن سخن از این است که هم‌نشین بد از مار هم بدتر است.

۲۰- پاسخ: گزینه ۱

در گزینه‌های ۲، ۳ و ۴، مفهوم اصلی وصف‌ناپذیری خداوند و ناتوانی عقل انسان در توصیف خداوند است، ولی در گزینه ۱، این مفهوم دیده نمی‌شود.

۲۱- پاسخ: گزینه ۳

مفهوم مشترک ابیات این سؤال این است که ترک تعلقات جسم شرط رسیدن به وصال است. در گزینه ۳، سخن از این است که زحمت زندگی کم نیست و هر کس از خود نگذرد، همت بالایی دارد.

۲۲- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم مشترک گزینه ۴ و عبارت سؤال این است که تلاش کم بهتر از هیچ کار نکردن است. مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: علاج واقعه پیش از وقوع کردن

گزینه ۲: چیزی که هنوز به دست نیامده است، ارزشمند است.

گزینه ۳: بهتر است جان بدهیم تا این که آبروی خود را بریزیم.

۲۳- پاسخ: گزینه ۳

مفهوم بیت سؤال خودحسابی است و این که خودحساب از حساب و کتاب قیامت در امان است، در گزینه ۳ نیز این مفهوم دیده می‌شود. در سایر گزینه‌ها از این مطلب که خودحسابی سبب امان یافتن از حساب قیامت است، صحبتی نشده است.

۲۴- پاسخ: گزینه ۱

در گزینه ۱، همانند بیت سؤال سخن از این است که رهایی از یک گرفتاری کوچک گاهی مقدمه گرفتاری بزرگ‌تر است (از چاله به چاه افتادن). مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: هر کاری دلیلی دارد و هیچ کاری بدون علت و سبب رخ نمی‌دهد.

گزینه ۳: از ذلت به عزت رسیدن

گزینه ۴: گرفتار عشق شدن با یک نگاه

۲۵- پاسخ: گزینه ۴

در گزینه ۴ همانند بیت سؤال سخن از آشکار بودن خداوند در همه جا در عین پنهان بودن او است. مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: فرو نشستن اشتیاق با دیدن یارانی که معشوق را دیده‌اند.

گزینه ۲: در چهره زیبارویان آثار صنع خدا را می‌توان دید.

گزینه ۳: اسیر شدن عاشق در دام عشق با وجود تحذیرها و بیم‌ها.

زبان عربی

۲۶- پاسخ: گزینه ۴

«يقول: می‌گوید» مضارع است (رد گزینه ۲) // «الكافر» معرفه است (رد گزینه ۲) // یا لیتنی: ای کاش من (رد گزینه ۳) // کنْتُ تراباً: خاک بودم (رد سایر گزینه‌ها)

۲۷- پاسخ: گزینه ۳

الصدق: راست‌گویی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) // من كُلِّ السَّيِّئَاتِ: از همه بدی‌ها (رد سایر گزینه‌ها) // يتخلص: رها می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // تضرع: به او ضرر می‌رساند (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

۲۸- پاسخ: گزینه ۳

لا يدلُّ: راهنمایی نمی‌کند، دلالت نمی‌کند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // إمَّا: فقط (رد گزینه ۲) // الحُبُّ: دوست داشتن (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

۲۹- پاسخ: گزینه ۲

یتوقف: متوقف شود (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / ممکن: امکان دارد، ممکن است (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / مستقبلاً: آینده‌اش (رد گزینه ۱) /
یستطیع: می‌تواند (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

۳۰- پاسخ: گزینه ۱

«یُحذَر: هشدار داده می‌شود» مجهول است (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / یزرع: می‌کارد (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / لینتبه: باید آگاه باشد
(رد گزینه‌های ۲ و ۳)

۳۱- پاسخ: گزینه ۴

تحقق: تحقق یابد (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / سَتشاهد: خواهد دید (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / فیها: در آن (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

۳۲- پاسخ: گزینه ۱

«لَمْ یکن: نباشد» فعل شرط است (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / استخراج: خارج کردن (رد گزینه ۴) / رخیصاً: ارزان (رد سایر گزینه‌ها) / «لقد أصبح: می‌شود»
فعل جواب شرط است (رد سایر گزینه‌ها)

۳۳- پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) حَتَّى ننتفع: تا سود ببریم / «فقط» اضافی است.

(۲) لِي زمیل: دوستی دارم

(۳) فکَر: فکر کرد، فکر کند / ابتعد: دور شد، دور می‌شود

۳۴- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه درست سایر گزینه‌ها:

(۲) این دانش‌آموز هر روز در صف صبحگاهی قرآن می‌خواند!

(۳) اگر در ابتدای کار به موفقیّت برسیم، پس هیچ معنایی برای تلاش نیست!

(۴) هنگامی که مادرم غذا آورد، از او بسیار تشکر کردم!

۳۵- پاسخ: گزینه ۲

دوستی کردن: مصادقة (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / دروغ‌گو: کذاب (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «او چون سراب است: هو کالسراب» معرفه است
(رد سایر گزینه‌ها)

■ ترجمه متن:

«در یکی از ایستگاه‌ها، گاندی همراه با سایر مسافران، به سرعت به سمت قطار می‌دوید تا به آن ملحق شود (سوار قطار شود)! قطار
شروع به حرکت کرد و آن سبب شد که گاندی سریعاً حرکت کند تا اینکه نزدیک شد به رسیدن به قطار، پس پرشی که امکان بالا رفتن از
قطار را ممکن می‌کند، انجام داد!

در این هنگام گاندی لبخند زد، زیرا دید که آن پرش باعث سقوط یکی از کفش‌هایش به خارج قطار شده است بدون اینکه متوجه آن
شود! پس او لحظه‌ای تأمل نکرد و کفش دومش را درآورد و آن را به سرعت پرت کرد تا نزدیک اوّلی بیفتد! مسافران از این کارش تعجب
کردند و از او درباره علت کارش پرسیدند، پس مهاتماً گاندی گفت: نخواهم توانست برای به دست آوردن آنچه از دست من رفته است
بازگردم همان گونه که نمی‌توانم از دومی اگر نزد من بماند، استفاده کنم پس آن را پرت کردم تا شاید کسی آن دو را بیابد و از آن دو همراه
هم سود برد!»

۳۶- پاسخ: گزینه ۲

گاندی چه زمانی به سمت قطار پرید؟

(۱) هنگامی که بعد از یک ساعت به آن رسید!

(۲) هنگامی که به آن نزدیک شد!

(۳) هنگامی که شروع به دویدن سریع به سمت آن کرد!

(۴) قبل از اینکه قطار حرکت کند!

۳۷- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) هنگامی که به سمت قطار پرید، آن را به خارج قطار پرتاب کرد!

(۲) بعد از آنکه بسیار فکر کرد، آن را نزدیک به اوّلی پرتاب کرد!

(۳) به محض آنکه مستقر شد، آن را به خارج قطار پرتاب کرد!

(۴) به محض آنکه قطار شروع به حرکت کرد، آن را به سمت کفش اوّل پرتاب کرد!

۳۸- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) گاندی قبل از رسیدن به ایستگاه قطار نمی‌دوید!
- (۲) در زمان مقرر نرسید، پس نتوانست مانند دیگران سوار شود!
- (۳) گاندی فقط بعد از آنکه به سمت قطار پرید، توانست سوار آن شود!
- (۴) مهاجرت گاندی بعد از آنکه در قطار مستقر شد، کفش‌هایش را پرتاب کرد! *

۳۹- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) شیخی نبود!
- (۲) در قضیه تأخیر تنها بود!
- (۳) با دوستانش مسافرت می‌کرد، پس او را می‌شناختند!
- (۴) بعد از دقایقی از رسیدنش به ایستگاه دید که قطار حرکت کرده است!

۴۰- پاسخ: گزینه ۲

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) متعدّد ← لازم
- (۳) حروفه الأصلية «ت س م» ← حروفه الأصلية «ب س م»
- (۴) له حرف زائد ← له حرفان زائدان

۴۱- پاسخ: گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) للمؤنث الغائب ← للمذكر الغائب
- (۳) من باب «تفعیل» ← من باب «تفعّل»
- (۴) متعدّد ← لازم

۴۲- پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مبني ← معرب
- (۲) مبني ← معرب
- (۳) مفعول مطلق للتأكيد ← مفعول مطلق لبيان النوع

۴۳- پاسخ: گزینه ۴

«أَنْ تُحَدِّثَ» فعل مضارع معلوم از ثلاثی مزید باب «تفعیل» است و باید به صورت «أَنْ تُحَدِّثَ» بیاید. همچنین «مُصَدِّق» اسم فاعل بوده و باید به صورت «مُصَدِّق» بیاید.

۴۴- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه عبارت: «کودکی را که زباله‌ها را بر زمین ، نصیحت کردم!»

(۱) پرتاب کرد	(۲) زینت داد	(۳) انداخت	(۴) رها کرد

۴۵- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) ملافه: قطعه‌ای پارچه که بعضی از زنان آن را می‌پوشند!
- (۲) سردرد: دردی در گوش که انواع و دلایل آن متفاوت است!
- (۳) لوله: نفت به واسطه آن از اعماق چاه به سطح زمین بالا می‌آید!
- (۴) گردو: میوه‌ای است که پوسته آن سخت است و آن را با پنیر می‌خوریم بدون آنکه آن را بشکنیم!

۴۶- پاسخ: گزینه ۱

«نون» در فعل «ينتقل» جزو حروف اصلی آن است، اما در سایر گزینه‌ها به ترتیب «تنقطع، ينطلق و ينكسر» فعل‌هایی از باب «انفعال» بوده و «نون» جزو حروف اصلی آن‌ها نیست.

۴۷- پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

(۱) «أفواه، جمع مکسر فوه» و ناب فاعل «تمرّر» می باشد.

(۲) «قلوب، جمع مکسر قلب» و نائب فاعل «ملت» می باشد.

(۳) «ظواهر، جمع مکسر ظاهرة» است، اما فاعل «تَوَكَّد» می‌باشد. «ما خلق» فعل مجهول است، اما نائب فاعل آن جمع مکسر نیست.

(۴) «أصوات، جمع صوت» و نائب فاعل «تعدّ» می باشد.

۴۸- پاسخ: گزینه ۱

«نون» در «استعینی» جزو حروف اصلی فعل است و وقایه نیست.

نون وقایه در سایر گزینه‌ها:

(۲) حفظتہ

(۳) منی

(۴) نصرنی

۴۹- پاسخ: گزینه ۳

«اَنْ» برای وصل کردن دو جمله به هم به کار می‌رود و هیچ‌گاه ابتدای جمله نمی‌آید. همچنین «لکن» نیز برای برطرف کردن ابهام جمله قبل خود می‌آید، پس می‌تواند در ابتدای جمله قرار گیرد.

۵۰- پاسخ: گزینه ۲

در گزینه ۲، «لا» از نوع نفی جنس است در حالی که در سایر گزینه‌ها، «لا» برای منفی کردن فعل به کار رفته است.

دین و زندگی

۵۱- پاسخ: گزینه ۱

احساس پشیمانی از نشانه‌های وجود من ثابت و روح در انسان است که نیاز به هیچ اثبات و استدلالی ندارد.

پیرسے، سایر گزینہ ہا:

گزینه ۲: محور ثابت انسان به مکان و زمان محدود نیست!

گزینه ۳: خود انسان وابسته به بعد حقیقی یا معنوی است، نه مادی.

گزینہ ۴: شخصیت انسان فقط وابستہ بہ بعد روحانی است، نہ جسمانی.

۵۲- پاسخ: گزینه ۳

با توجه به آیه (رُسلًا مبشّرين و منذرين لئلا يكون للناس على الله حجة بعد الرّسل)، علت فرستادن پیامبران بشارت‌دهنده و انذاردهنده برای اتمام حجت بوده است

۵۳- پاسخ: گزینه ۲

- حدیث منزلت: مرتبط است با جریان مبارزه موسی علیه السلام با فرعون و همراه شدن برادرش هارون
- حدیث غدیر: بعد از اتمام حج در سال دهم هجرت توسط پیامبر صلی الله علیه و آله ابلاغ شد.
- آیه تطهیر: شأن نزول آن در خانه ام سلمه، همسر رسول خدا صلی الله علیه و آله بوده است.
- آیه انذار: در سال سوم بعثت با ترتیب دادن مهمانی دادن بزرگان بنی هاشم توسط نبی اکرم صلی الله علیه و آله.

۵۴- پاسخ: گزینه ۳

مرجعیت دینی توسط مراجع تقلید و از طریق فقها در غیبت کبری تداوم می‌یابد. آیه (فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة ليتفقهوا فی الدین ...) به ضرورت تداوم تفقه در صورت عدم دسترسی به ائمه علیهم السلام اشاره می‌کند.

۵۵- پاسخ: گزینه ۲

مهم‌ترین عامل پایداری خانواده، درک درست از زوجیت و مکمل هم بودن زن و مرد و عمل به این درک است. اگر زن و مرد درک متقابل از تفاوت‌های یکدیگر داشته باشند، با آرامش در کنار یکدیگر زندگی می‌کنند...

۵۶- پاسخ: گزینۀ ۳

با توجه به منابع کنکور سراسری ۱۴۰۰ این سوال حذف می‌باشد.

۵۷- پاسخ: گزینۀ ۴

زندگی محکم و استوار همان زندگی دینی و زندگی مبتنی بر احکام یا همان «بنیانه علی تقوی من الله و رضوان» می‌باشد که در مقابل زندگی بر لبه پرتگاه یا همان زندگی غیردینی، یا «بنیانه علی شفا حرف هار» می‌باشد.

۵۸- پاسخ: گزینۀ ۲

این بیت، صحبت از افراد زیر کمر می‌کند که به دنبال اهداف جامع هستند و به قول معروف می‌خواهند با یک تبر چند نشان را هدف قرار دهند.

۵۹- پاسخ: گزینه ۳

حدیث صورت سؤال نشان‌دهنده اعتقاد به معاد می‌باشد که آیه «انَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ» با نسبت دادن زندگی حقیقی و جاودانه به آخرت، بیانگر اعتقاد به معاد است.

۶۰- پاسخ: گزینه ۲

■ عبارت «قال ربّ ارجعون»، بیانگر درخواست گناهکاران از خدا در برزخ برای بازگشت به دنیا می‌باشد، اما عبارت «لعلیٰ اعلم صالحا فیما ترکت» با اقرار به اعمال صالحی که در دنیا ترک کرده بودند، بیانگر اعتراف به گناهکار بودن است.
■ عبارت «انها کلمة هو قائلها» نشان می‌دهد، اعتراف و درخواست گناهکاران غیرواقعی و در حد حرف می‌باشد.

۶۱- پاسخ: گزینه ۴

■ هم‌نشین تو در رستاخیز عمل توست که اگر نیک نباشد موجب وحشت تو خواهد بود
■ بر اساس گزینه‌های زیر در گزینه ۴ عملی رخ داده و آن قبول نکردن دین اسلام است که عمل بدی است در سایر گزینه‌ها خبری از انجام عمل نیست

۶۲- پاسخ: گزینه ۳

ثمره توجه به این عبارت یعنی ثمره «توجه به اهداف اصلی در کنار اهداف فرعی» که همان بهره و نصیب در آخرت و زندگی مطمئن در دنیا خواهد بود

۶۳- پاسخ: گزینه ۲

وقتی می‌دانیم خدا اعمال ما را می‌داند «و الله یعلم ما تصنعون» موجب می‌شود تا انسان دست به هر کاری نزند و از گناهان «کسبوا السیئات» دوری کند که اگر این کار را نکند، خود را خوار و ذلیل کرده است

۶۴- پاسخ: گزینه ۴

«بدنین علیهنّ من جلابیهنّ»: دستور قرآن به رعایت حد حجاب و نزدیک کردن پوشش‌ها به خود و یا به عبارتی، پوشاندن آنچه زیر روسری قرار می‌گیرد، می‌باشد.

۶۵- پاسخ: گزینه ۱

انسان متوکل خداوند را تکیه‌گاه مطمئن خود می‌یابد و به او اعتماد می‌کند و در عین عمل به وظایفش امورش را به او واگذار می‌کند. چراکه می‌داند خدا امورش را به سرانجام می‌رساند. «... ان الله بالغ امره».
و خداوند به متوکلین وعده داده است که هر که به او توکل کند دیگر به کسی نیاز ندارد و خدا برای او کافی است «فهو حسبه».

۶۶- پاسخ: گزینه ۱

وجود دو یا چند دین در یک زمان نشانگر آن است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده‌اند.

۶۷- پاسخ: گزینه ۴

پیامبر ﷺ سخت‌کوشی و دلسوزی بسیاری در امر هدایت داشت و رنج ایمان نیاوردن مردم او را آزار می‌داد که قرآن کریم در این باره می‌فرماید: «رنج شما برای او سخت و دشوار است و بر هدایت شما حریص [به شدت علاقه‌مند] می‌باشد». با این همه دشمنی سران قریش روزبه‌روز بیشتر می‌شد و می‌گفتند که او ساحر و جادوگر است.

۶۸- پاسخ: گزینه ۴

■ ابوحنیفه، امام مذهب حنفی، محمدبن ادریس، امام مذهب شافعی، مالک‌بن انس، پیشوای مذهب مالکی و نیز سفیان ثوری، از جمله کسانی‌اند که از محضر امامان بزرگوار ﷺ، بهره علمی برده‌اند.

■ اسامی ۱۷۰ نفر از شاگردان امام سجاد ﷺ یا کسانی که از ایشان حدیث نقل کرده‌اند، در تاریخ ثبت شده است. در میان آنان، شخصیت‌های برجسته‌ای چون ابوحمزه ثمالی و سعیدبن جبیر قرار داشتند که در دانش و تقوا و بصیرت و جهاد نام‌آور بودند. سعیدبن جبیر به سبب پیروی از امام، به وسیله فرماندار بنی‌امیه به صورتی فجیع به شهادت رسید.

۶۹- پاسخ: گزینه ۴

هسته مرکزی یاران امام زمان ﷺ، ۳۱۳ نفر یعنی به تعداد یاران پیامبر ﷺ در جنگ بدر هستند که بنا به فرموده امام باقر ﷺ تعدادی از آنان از زنان‌اند و در برخی روایات آمده است که بیشتر یاران امام را جوانان تشکیل می‌دهند.

۷۰- پاسخ: گزینه ۱

کسانی که خداوند به آن‌ها حق حکومت کردن را نداده است، همان طاغوت هستند که خدا حکومت آن‌ها را در آیه «لَا تَتَّخِذُوا عَدُوّی و عَدُوّکم اولیاء» نفی کرده است.

۷۱- پاسخ: گزینه ۳

مفهوم آیه صورت سؤال مربوط می‌شود به یکی از میوه‌های اخلاص که نفوذناپذیری در برابر وساوس شیطان است. بدین‌صورت که حضرت یوسف ﷺ با توکل بر خدا توانست در شرایط سخت بر خود مسلط شود و فریب وسوسه‌های شیطان را نخورد. تجلی نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان، عبارت «فاستعصم» می‌باشد.

۷۲- پاسخ: گزینه ۲

گزینه ۲ بیانگر افرادی است که منافعشان در گسترش تمایلات مادی است. این افراد سعی می‌کنند چهره اسلام را به عنوان منع‌کننده استفاده از تمایلات مادی نشان دهند.

۷۳- پاسخ: گزینه ۱

دومین حيله شيطان برای فراموشی توبه، تسويف يا همان «امروز و فردا کردن توبه کردن» است که ميل به توبه را در او خاموش کند. مدتي فردا و فردا وعده داد شد درخت خار او محکم نهاد

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های ۲ و ۳: عملکرد نفس لوآمه به هیچ وجه مربوط به حيله‌های شيطان نیست.

گزینه ۴: مربوط به حيله سوم شيطان است و هم مفهوم با این بیت نیست.

۷۴- پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: رشد و تعالی زندگی دنیوی هدف فرعی است، نه اصلی.

گزینه ۲: آیه زبان حال افراد زیرک است که به دنبال هدف اصلی در کنار هدف فرعی هستند، نه اینکه هر دو را با هم بخواهند...

گزینه ۳: جمله‌ای کاملاً درست، یعنی به دلیل «فنا عذاب النار»، آخرت هدف اصلی مؤمنین است

گزینه ۴: این آیه مربوط به راهنمایی خدا نیست، زبان حال مؤمنان است...

۷۵- پاسخ: گزینه ۱

■ «پروردگار شما رحمت را بر خود واجب گردانیده است» یعنی حتی آنجا که خداوند بر کسی سخت می‌گیرد باز هم از دریچه لطف و رحمت است.

■ از همین جهت است که راه بازگشت گناهکار (توبه) به خدا همیشه باز است. دقت کنید که توبه از مهم‌ترین مصادیق سبقت رحمت بر غضب است.

زبان انگلیسی

۷۶- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه: آن‌ها از ساعت ۹ صبح مشغول بررسی آن پیشنهاد هستند، اما تاکنون به نتیجه‌ای نرسیده‌اند.

توضیح: زمان فعل به کاررفته در این جمله حال کامل (Present Perfect) است که حروف اضافه مربوط به زمان در حال کامل since و for هستند (رد گزینه‌های ۱ و ۴). با توجه به مفهوم جمله، ساعت ۹ صبح به زمان شروع فعالیت اشاره می‌کند، بنابراین گزینه ۳ پاسخ درست می‌باشد.

۷۷- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه: میچیکو نتوانست به تماس خانم ساکودا پاسخ دهد، چون او داشت در آزمایشگاه کار می‌کرد.

توضیح: برای نقل دو رویداد در زمان گذشته، می‌توان از ترکیب زمان گذشته ساده به همراه زمان گذشته استمراری و قید زمان when استفاده کرد. به این ترتیب که قبل یا بعد از when تنها یکی از دو زمان گذشته ساده یا استمراری قابل استفاده است. از آنجایی که در متن سؤال قبل از when از گذشته ساده استفاده شده است، پس در جای خالی باید از گذشته استمراری استفاده شود، بنابراین گزینه ۴ پاسخ درست می‌باشد. به ساختار زیر دقت کنید:

گذشته استمراری، گذشته ساده + When

۷۸- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه: تماشای منظره از بالای تپه از منظره سطح دریا دل‌پذیرتر بود.

توضیح: با توجه به وجود صفت برتر lovelier و حرف اضافه than قبل از جای خالی، می‌بایست اسم دومی را که مورد مقایسه قرار گرفته است انتخاب کنیم. از آنجایی که view مورد مقایسه قرار گرفته، گزینه ۲ پاسخ درس می‌باشد.

۷۹- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه: در دفتر کار بسته‌ای وجود داشت که به زیبایی بسته‌بندی شده بود، اما به نظر می‌رسید هیچ کس نمی‌دانست آن بسته متعلق به چه کسی است.

توضیح: در عبارات توصیفی، برای اشاره به یک اسم، تنها باید از یک ضمیر موصولی استفاده شود (رد گزینه ۱). از آنجایی که هدف سؤال یک فرد است، ضمیر موصولی what مناسب نمی‌باشد (رد گزینه ۳). همچنین حرف اضافه to می‌بایست قبل از ضمیر موصولی whom نوشته شود (رد گزینه ۲). بنابراین گزینه ۴ پاسخ درست است.

۸۰- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه: مریم بسیار سخاوتمند بود و به هر طریق ممکن از هیچ تلاشی برای کمک به افراد نیازمند دریغ نمی‌کرد.

(۱) دریغ کردن، کوتاهی کردن (۲) جذب کردن (۳) اهدا کردن (۴) انجام دادن، تمرین کردن

۸۱- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه: اگر تمایل دارید دانشمندی سرشناس شوید، بایستی در پیشرفت علم قدم بردارید تا در خاطر همگان باقی بمانید.
(۱) مورد انتظار (۲) متأثر (۳) بررسی شده، حساب شده (۴) سرشناس، شناخته شده

۸۲- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه: تدریس کارآمد مستلزم عشق حقیقی به دانش آموزان، توانمندی مدیریت بازه متنوعی از رفتارها و بی اندازه صبور بودن می باشد.
(۱) به طور مؤثر و کارآمد (۲) به طور امیدوارانه (۳) به طور سلیس (۴) به طور وسیع، متنوع

۸۳- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه: پسر جوان با خود اندیشید که دقیقاً چه تعداد ستاره در تمام جهان هستی وجود دارد، اما به نظر می رسید که هیچ گاه پاسخ خود را نخواهد یافت.

(۱) تصور کردن (۲) اندیشیدن، فکر کردن
(۳) یادآوری کردن (۴) تعیین هویت کردن، مشخص کردن

۸۴- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه: بسیاری از افرادی که یک زبان دوم را می آموزند، متوجه شده اند که نوشتن راهکارها و مشکلاتی که در حین یادگیری با آن مواجه می شوند در یک دفتر سررسید، رویکرد مفیدی برای پیگیری موفقیت ها و دشواری های یادگیری می باشد.

(۱) کارگاه (۲) منابع
(۳) دفتر سررسید، دفتر یادداشت (۴) راهنما

۸۵- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه: بسیاری از ما به اینکه اکثر دانشجویان دانشگاه تک زبانه هستند و قادر نیستند به زبان دیگری به غیر از زبان مادری خود صحبت کنند، معترض هستیم.

(۱) منظم (۲) طبیعی (۳) باستانی (۴) تک زبانه

۸۶- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه: آن کشوری کهن با فرهنگی غنی و باستانی است. تاریخ آن ها برای نسل های متمادی (بی شمار) از پدران به پسرانشان دست به دست گشته است.

(۱) اخلاقی (۲) نزدیک، فوری (۳) بی شمار (۴) پیچیده

۸۷- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه: در زبان Innu (اینو) که مختص مردمان شمال Quebec (کَبِک) است، برای واژه موسیقی معادلی وجود ندارد، چراکه از نظر آن ها موسیقی در همه جا و درون هر موجود زنده ای نقش بسته است.

(۱) مسئله، موضوع (۲) احساس، هیجان (۳) لذت (۴) معادل، مترادف

■ ترجمه Cloze Test:

توصیه می شود که والدین برای کودکان خود در دوران پیش دبستانی و سطوح ابتدایی تحصیل کتاب بخوانند. زمانی که آن ها برای فرزند خود کتاب داستان، مجموعه داستان های کارتونی بهتر و یا مجله های کودکان را می خوانند، او یاد می گیرد که این کتاب ها، مجله ها و روزنامه ها حاوی مطالب جالب و سرگرم کننده ای می باشند. او (کودک) همچنین متوجه می شود این «چیزی» که از آن ها لذت می برد، با نمادهای سیاه و سفید ارتباط نزدیکی دارند و تنها زمانی که یک فرد قادر به خواندن باشد، می تواند به مفهوم آن ها پی ببرد. این آگاهی و علاقه روشی را شکل می دهد که کودک می تواند با استفاده از آن یادگیری در مدرسه را آغاز کند.

۸۸- پاسخ: گزینه ۲

توضیح: با توجه به مفهوم جمله نیاز به یک عبارت ملکی (اسمی) داریم و ترتیب درست مالکیت در گزینه ۲ رعایت شده است.

۸۹- پاسخ: گزینه ۳

(۱) کشیدن (۲) پرتاب کردن
(۳) حاوی چیزی بودن، داشتن (۴) برخاستن

۹۰- پاسخ: گزینه ۱

(۱) فهمیدن، متوجه شدن (۲) جست و جو کردن (در لغت نامه یا فهرست)
(۳) توجه کردن (۴) نام نویسی کردن، حضور یافتن

۹۱- پاسخ: گزینه ۱

توضیح: شکل درست نوشتن فعل دوم جمله بعد از how به صورت مصدر (how + to + verb) می باشد.

۹۲- پاسخ: گزینه ۳

(۱) قطره (۲) عامل (۳) روش، ابزار (۴) ارتباط

■ ترجمه درک مطلب ۱:

افراد بسیاری می‌توانند تصاویر را بلافاصله و به آسانی در ذهن خود مجسم کنند که به آن تخیل یا پندار گفته می‌شود، اما امسال دانشمندان حالتی به نام اختلال تجسم را توصیف کردند که برخی افراد دچار این عارضه قادر به تجسم تصاویر در ذهن خود نیستند. «نیل کن‌مویر» اهل لانکاستر، همیشه فاقد قدرت تخیل بوده است. حتی در دوران کودکی او می‌دانست که با دیگران تفاوت دارد. نیل می‌گوید: «زمانی که قادر به خوابیدن نبودم، پدرخوانده‌ام به من می‌گفت تا تعداد گوسفندان را بشمارم و منظور خود را برایم توضیح داد؛ من سعی کردم این کار را انجام دهم، ولی نتوانستم. نتوانستم گوسفندی را مشاهده کنم که از روی پرچین در حال پریدن باشد، هیچ چیزی برای شمردن وجود نداشت.»

خاطرات ما اغلب در قالب تصاویر به هم متصل شده‌اند، یک جشن تولد یا اولین روز حضور خود در مدرسه را تجسم کنید. در نتیجه نیل اقرار می‌کند که برخی از وجوه حافظه او «بسیار بد» هستند، ولی او در به یاد آوردن حقایق بسیار مهارت دارد. همانند دیگر افرادی که دچار اختلال تصویرسازی ذهنی هستند، نیل نیز برای تشخیص و به‌جا آوردن چهره دیگران دچار مشکل می‌شود. باین حال، او اختلال تصویرسازی ذهنی را به عنوان یک نقص در نظر نمی‌گیرد، بلکه تنها از آن به عنوان یک روش متفاوت برای تجربه زندگی قلمداد می‌کند.

۹۳- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه: می‌توان به درستی از متن دریافت که نیل کن‌مویر

- (۱) پدر خود را در زمانی کودکی ندید.
- (۲) در شهری به غیر از لانکاستر متولد شد.
- (۳) خود را با شرایطش وقف داده است.
- (۴) اکنون به عنوان یک محقق مشغول به کار است.

۹۴- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه: بر اساس متن، نیل گوسفندان را نشمرد، زیرا او

- (۱) نمی‌توانست گوسفندی را تجسم کند.
- (۲) قبلاً هیچ گوسفندی را ندیده بود.
- (۳) تمایلی به خوابیدن نداشت.
- (۴) با ریاضیات آشنایی نداشت.

۹۵- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه: بر اساس متن، کدام گزینه در مورد تجسم ذهنی نیل درست است؟

- (۱) حافظه او را ضعیف کرده است.
- (۲) مشکلات زیادی را در زندگی او ایجاد کرده است.
- (۳) درک متفاوتی از جهان پیرامون ما را به او بخشیده است.
- (۴) از یک جهت او را قادر ساخته است که بتواند افراد غریبه را به آسانی به‌جا آورد.

۹۶- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه: منظور اصلی نویسنده از اشاره به عبارت «جشن تولد یا اولین روز مدرسه» در پاراگراف ۲ متن این است که

- (۱) وخامت اختلال تصویرسازی مغز را توصیف کند.
- (۲) رابطه میان خاطرات انسان و تصاویر را نشان دهد.
- (۳) بر مشکلاتی که مردم به دلیل اختلال تصویرسازی ذهنی در رابطه با شخصیت واقعی خود بدان دچار می‌شوند، تأکید کند.
- (۴) توضیح دهد یک نقص، هرچه که باشد، نمی‌تواند مانع از لذت بردن فرد از زندگی گردد.

■ ترجمه درک مطلب ۲:

ما یک سوم زندگی خود را صرف انجام آن می‌کنیم. برای ناپولئون و فلورانس نایتینگل تنها هر شب ۴ ساعت انجام آن عمل کفایت می‌کرد. توماس ادیسون ادعا کرد که آن عمل هدر دادن زمان است.

پس چرا ما می‌خواهیم؟ این پرسشی است که برای قرون متمادی ذهن دانشمندان را درگیر خود کرده است و پاسخ این است که هیچ‌کس به یقین دلیل خوابیدن را نمی‌داند. برخی بر این باورند که خواب فرصت ترمیم و تجدید نیرو را پس از انجام فعالیت‌های روزانه فراهم می‌کند، اما در واقعیت، میزان انرژی ذخیره‌شده در بدن حتی با ۸ ساعت خواب، میزان ناچیزی برابر با ۵۰ کیلوکالری است؛ همان میزان انرژی که در یک تکه نان تُست ذخیره شده است.

همراه با تداوم بی‌خوابی، قسمتی از مغز که مسئول کنترل گفتار، حافظه، قدرت برنامه‌ریزی و درک مفهوم زمان است، به‌طور نامطلوبی تحت تأثیر قرار می‌گیرد و عملاً از کار متوقف می‌شود. در واقع، ۱۷ ساعت بیداری ممتد منجر به کاهش چشمگیری در عملکرد فرد می‌گردد. تحقیقات همچنین نشان می‌دهند افرادی که از خواب محروم شده‌اند، اغلب در واکنش به تغییرات سریع شرایط و تصمیم‌گیری‌های منطقی دچار مشکل می‌شوند. در شرایط زندگی واقعی، عواقب بسیار جدی بوده و گفته می‌شود کم‌خوابی منجر به بروز تعدادی از فجایع بین‌المللی، همانند انفجار نیروگاه‌های هسته‌ای اکسون‌والدز، چرنوبیل و جزیره Three mile و فضایی‌های چلنجر شده است.

کم‌خوابی نه تنها بر عملکرد شناختی مغز، بلکه بر سلامت روانی و جسمانی فرد نیز تأثیر به‌سزایی می‌گذارد. مشخص شده است که اختلال‌هایی مانند تنگی نفس در حین خواب که منجر به خواب‌آلودگی بیش از حد در طی روز می‌گردد، با استرس و فشارخون بالا در ارتباط هستند. همچنین تحقیقات نشان داده‌اند که بی‌خوابی می‌تواند منجر به خطر ابتلا به چاقی گردد، چراکه مواد شیمیایی و هورمون‌هایی که نقش اساسی را در کنترل سطح اشتها و وزن بدن ایفا می‌کنند، در حین خواب ترشح می‌شوند.

۹۷- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه: واژه «it» در پاراگراف اول به چه موضوعی اشاره می‌کند؟

- (۱) تمرکز بروی ناپولئون و فلورانس ناپتینگل
(۲) اکتفا کردن به ۴ ساعت خواب شبانه
(۳) دو سوم دوره زندگی ما
(۴) خواب به معنای عام

۹۸- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه: کدام یک از عبارتهای زیر سازمان‌دهی اطلاعات در داخل متن را به‌درستی شرح می‌دهد؟

- (۱) ابتدا یک ادعای کلی بیان شده و سپس در پرتو اطلاعات و دانش جدید رد شده است.
(۲) یک توصیه ارائه شده و سپس دلایلی برای پشتیبانی از آن مطرح شده است.
(۳) پرسشی مطرح شده و برای یافتن یک راه‌حل اقداماتی صورت گرفته است.
(۴) مسئله‌ای مطرح گردیده و دلایل بروز آن مورد بررسی قرار گرفته است.

۹۹- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه: واژه «miniscule» در پاراگراف دوم، از نظر معنی بیشتر به واژه نزدیک است.

- (۱) نادر، کمیاب
(۲) اولیه، اصلی
(۳) دقیق
(۴) ناچیز، جزئی، بی‌اهمیت

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه: تمامی موارد مطرح‌شده نتایج ممکن بی‌خوابی به‌شمار می‌روند، به جز

- (۱) چاقی
(۲) از دست دادن اشتها
(۳) تصمیم‌گیری و قضاوت ضعیف
(۴) کاهش قابلیت حافظه

ریاضی

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۱

ابتدا مخرج‌ها را تجزیه می‌کنیم. مخرج کسر اول با اتحاد جمله‌مشترب و مخرج کسر دوم با فاکتورگیری از x داریم:

$$\frac{x+2}{x^2+x-2} - \frac{2x}{x^2-x} = \frac{\cancel{x}+2}{(\cancel{x}+2)(x-1)} - \frac{2\cancel{x}}{\cancel{x}(x^2-1)}$$

$$\frac{1}{x-1} - \frac{2}{(x-1)(x+1)}$$

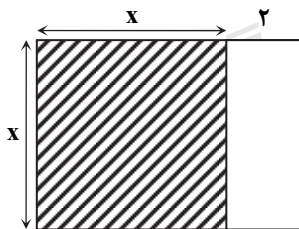
بعد مخرج کسر دوم را با اتحاد مزدوج تجزیه می‌کنیم:

$$\frac{1(x+1)-2}{(x-1)(x+1)} = \frac{x+1-2}{(x-1)(x+1)} = \frac{\cancel{x}-1}{(\cancel{x}-1)(x+1)} = \frac{1}{x+1}$$

حال مخرج مشترک می‌گیریم:

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۳

ضلع مربع را x می‌گیریم. مساحت مربع و مستطیل بزرگ‌تر را برحسب x می‌نویسیم:

$$x^2 = (\text{ضلع})^2 = \text{مساحت مربع}$$

$$x^2 + 2x = (x+2)(x) = \text{مساحت مستطیل} = \text{عرض} \times \text{طول}$$

مساحت مربع (یعنی x^2)، از $\frac{3}{4}$ مساحت مستطیل (یعنی $\frac{3}{4}(x^2 + 2x)$)، ۱۸ واحد بیشتر است:

$$x^2 - \frac{3}{4}(x^2 + 2x) = 18$$

$$4x^2 - 3(x^2 + 2x) = 72 \Rightarrow 4x^2 - 3x^2 - 6x - 72 = 0 \Rightarrow x^2 - 6x - 72 = 0$$

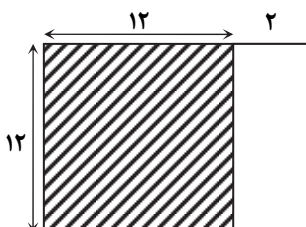
دو طرف معادله را در ۴ ضرب می‌کنیم:

به کمک اتحاد جمله‌مشترب، عبارت را تجزیه و معادله را حل می‌کنیم:

$$x^2 - 6x - 72 = 0 \Rightarrow (x-12)(x+6) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 12 \checkmark \\ x = -6 \times (\text{ضلع منفی نمی‌شود}) \end{cases}$$

با جای‌گذاری $x = 12$ ، اندازه اضلاع شکل به‌صورت زیر است:

$$\text{محیط مستطیل} = 2 \times (\text{طول} + \text{عرض}) = 2 \times (14 + 12) = 2 \times 26 = 52$$

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۲

ابتدا مخرج ها را تجزیه می کنیم:

$$\frac{x-3}{x-4} + \frac{1}{2(x-1)} = \frac{2}{3}$$

دو طرف تساوی را در $(x-4)(x-1)$ ضرب می کنیم:

$$\begin{aligned} 6(x-1)(x-3) + 3(x-4)(1) &= 2 \times 2(x-4)(x-1) \Rightarrow 6(x^2 - 4x + 3) + 3x - 12 = 4(x^2 - 5x + 4) \\ \Rightarrow 6x^2 - 24x + 18 + 3x - 12 &= 4x^2 - 20x + 16 \Rightarrow 6x^2 - 21x + 6 = 4x^2 - 20x + 16 \Rightarrow 2x^2 - x - 10 = 0 \end{aligned}$$

به کمک دلتا، ریشه های معادله را حساب می کنیم:

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-1)^2 - 4(2)(-10) = 1 + 80 = 81$$

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{1 \pm 9}{4} \Rightarrow \begin{cases} x = \frac{10}{4} = 2.5 \\ x = \frac{-8}{4} = -2 \end{cases}$$

$$2.5 - (-2) = 4.5$$

قدرمطلق تفاضل ریشه ها را به دست می آوریم:

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۱

$$D_f \cap D_g = \{5, 1, 2, 6\} \cap \{3, 5, 1, 2\} = \{1, 2, 5\}$$

دامنه مشترک توابع f و g را حساب می کنیم:

حال باید به ازای $x=1$ ، $x=3$ و $x=5$ ، مقدار تابع $\frac{f+g}{f}$ را به دست آوریم:

$$\left. \begin{aligned} \blacksquare \frac{f(1)+g(1)}{f(1)} &= \frac{5+2}{5} = \frac{7}{5} = 1.4 \\ \blacksquare \frac{f(3)+g(3)}{f(3)} &= \frac{4+2}{4} = \frac{6}{4} = 1.5 \\ \blacksquare \frac{f(5)+g(5)}{f(5)} &= \frac{3+6}{3} = \frac{9}{3} = 3 \end{aligned} \right\} \xrightarrow{\text{برد}} \{1.4, 1.5, 3\}$$

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۳

$$y_1 = y_2 \Rightarrow 2x-1 = \frac{|2x|}{x}$$

ضابطه دو تابع $y_1 = 2x-1$ و $y_2 = \frac{|2x|}{x}$ را برابر قرار می دهیم:

$$x > 0: 2x-1 = \frac{2x}{x} \Rightarrow 2x-1=2 \Rightarrow 2x=3 \Rightarrow x=\frac{3}{2}$$

معادله را در دو حالت $x > 0$ و $x < 0$ حل می کنیم:

جواب $x = \frac{3}{2}$ در شرط $x > 0$ صدق می کند، پس قابل قبول است.

$$x < 0: 2x-1 = -\frac{2x}{x} \Rightarrow 2x-1=-2 \Rightarrow 2x=-1 \Rightarrow x=-\frac{1}{2}$$

جواب $x = -\frac{1}{2}$ در شرط $x < 0$ صدق می کند، پس قابل قبول است.

حال بین دو جواب به دست آمده، میانگین می گیریم:

$$\frac{\frac{3}{2} + (-\frac{1}{2})}{2} = \frac{1}{2}$$

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۴

یک بار $x = -\frac{3}{4}$ و یک بار هم $x = \sqrt{2}$ را جای x قرار می دهیم:

$$f(x) = \left[1 - \frac{x}{2} \right] \xrightarrow{x=-\frac{3}{4}} f\left(-\frac{3}{4}\right) = \left[1 - \frac{-\frac{3}{4}}{2} \right] = \left[1 + \frac{3}{8} \right] = \left[\frac{11}{8} \right] = \left[\frac{1.375}{1} \right] = 1$$

$$f(x) = \left[1 - \frac{x}{2} \right] \xrightarrow{x=\sqrt{2}} f(\sqrt{2}) = \left[1 - \frac{\sqrt{2}}{2} \right] \xrightarrow{\sqrt{2} \approx 1.414} f(\sqrt{2}) = \left[1 - \frac{1.414}{2} \right] = \left[1 - 0.707 \right] = \left[0.293 \right] = 0$$

$$f(\sqrt{2}) + f\left(-\frac{3}{4}\right) = 0 + 1 = 1$$

پس:

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۴

صورت کلی اتحاد مکعب مجموع به صورت زیر است:

$$(a+b)^3 = a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3$$

در تساوی بالا، جای a و b به ترتیب x^2 و $2x$ قرار می دهیم:

$$(x^2 + 2x)^3 = (x^2)^3 + 3(x^2)^2(2x) + 3(x^2)(2x)^2 + (2x)^3 = x^6 + 6x^5 + 12x^4 + 8x^3$$

\downarrow
 ضرب x^4

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۳

اگر x کالا را به قیمت هر کالا ۲۴۰ ریال بفروشیم، تابع درآمد به صورت زیر است:

$$R(x) = 240x \Rightarrow \text{درآمد} = \underbrace{\text{تعداد کالا}}_x \times \underbrace{\text{قیمت هر کالا}}_{240}$$

تابع سود را می نویسیم:

$$P(x) = R(x) - C(x) \Rightarrow P(x) = 240x - (x^2 + 60x + 200) = -x^2 + 180x - 200$$

برای پیدا کردن ماکسیمم سود، اول طول رأس را حساب می کنیم:

$$x_S = \frac{-b}{2a} = \frac{-180}{-2} = 90$$

حال $x = 90$ را در تابع سود قرار می دهیم:

$$P(90) = -(90)^2 + 180(90) - 200 = -8100 + 16200 - 200 = 7900$$

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۱

وقتی ۳ نفر درآمد بسیار بالایی دارند، یعنی داده دورافتاده داریم، پس باید از میانه کمک بگیریم.
خط فقر به روش میانه، برابر با نصف میانه است:

$$\text{خط فقر} = \frac{\text{میانه}}{2} = \frac{250}{2} = 125$$

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۲

اول نقطه میانگین را حساب می کنیم:

$$\left. \begin{aligned} x_{\text{میانگین}} &= \frac{3+6+9+12+15}{5} = \frac{45}{5} = 9 \\ y_{\text{میانگین}} &= \frac{20/5 + 24 + 22 + 27 + 21/5}{5} = \frac{115}{5} = 23 \end{aligned} \right\} \xrightarrow{\text{نقطه میانگین}} A = (9, 23)$$

معادله خط گذرنده از دو نقطه میانگین $A(9, 23)$ و نقطه انتهایی $B(15, 21/5)$ را می نویسیم:

$$m = \frac{y_B - y_A}{x_B - x_A} = \frac{21/5 - 23}{15 - 9} = \frac{-1/5}{6} = -\frac{1}{30}$$

$$y = -\frac{1}{30}x + b \xrightarrow{A(9, 23)} 23 = -\frac{9}{30} + b \Rightarrow b = 23 + \frac{9}{30} = \frac{92+9}{10} = \frac{101}{10}$$

پس معادله خط به شکل $y = -\frac{1}{30}x + \frac{101}{10}$ درمی آید.

برای برون یابی در سال شانزدهم، $x = 16$ را قرار می دهیم:

$$y = -\frac{1}{30}(16) + \frac{101}{10} = \frac{-16}{30} + \frac{101}{10} = \frac{85}{15} = \frac{17}{3}$$

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۲

مجموع هر ۴ زاویه، ۳۶۰ درجه است:

$$A + 360^\circ + 72^\circ + 108^\circ = 360^\circ \Rightarrow A + 216^\circ = 360^\circ \Rightarrow A = 144^\circ$$

حال تناسب می بندیم:

$$\frac{A}{\text{تعداد کل}} = \frac{\text{زاویه } A}{\text{زاویه کل}} \Rightarrow \frac{x}{80} = \frac{144}{360} \Rightarrow x = \frac{80 \times 144}{360} = 32$$

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۱

جدول ارزش گذاری گزاره داده شده را می کشیم:

p	q	$\sim q$	$p \Rightarrow q$	$p \Rightarrow \sim q$	$(p \Rightarrow q) \wedge (p \Rightarrow \sim q)$
د	د	ن	د	ن	ن
د	ن	د	ن	د	ن
ن	د	ن	د	د	د
ن	ن	د	د	د	د

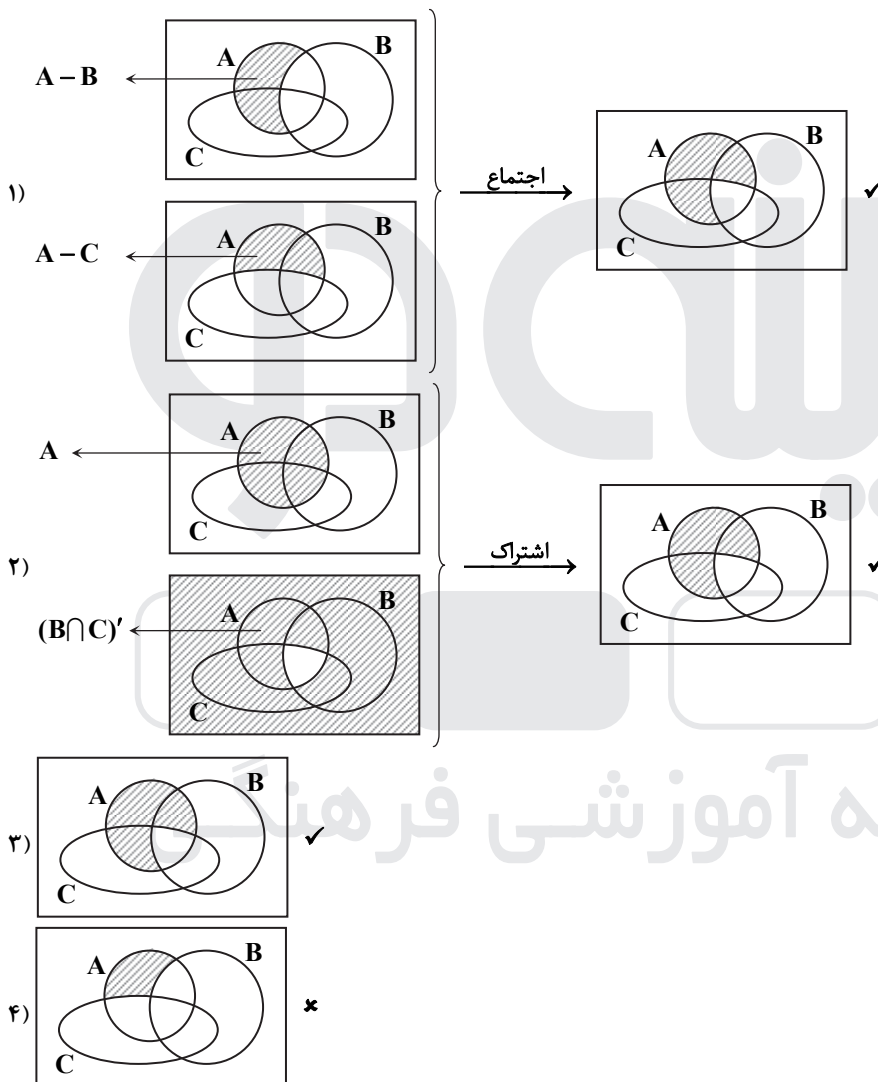
دقیقاً برعکس ستون اول است، پس با $\sim p$ هم ارز است.

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۴

نکته: در مجموعه ها داریم:

نمودار هر چهار گزینه را رسم می کنیم:

$$(A \cap B)' = A' \cup B' \text{ و } (A \cup B)' = A' \cap B'$$

فقط نمودار گزینه ۴ با نمودار داده شده، یکسان نیست.

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۲

نکته: تعداد جایگشت های «شخص دور میز دایره ای برابر با $(n-1)!$ است. در واقع در دور میز گرد نشستن، مکان نشستن نفر اول مهم نیست.

دو نفری که قرار است کنار هم قرار بگیرند (مثلاً A و B) را در یک بسته قرار می دهیم:

A, B, C, D, E, F

پس انگار ۵ شی داریم که می خواهیم آن ها را دور یک میز گرد بنشانیم. این کار به $(5-1)!$ حالت یعنی $4! = 24$ حالت انجام می شود. چون خود A و B می تواند جابه جا شوند، ۲ حالت هم داخل بسته داریم، پس در کل $24 \times 2 = 48$ حالت داریم. دقت کنید که این سؤال در مطالب کتاب درسی نمی گنجد.

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۱

تعداد اعضای فضای نمونه را حساب می‌کنیم:

$$n(S) = \frac{2}{\text{تاس}} \times \frac{2}{\text{سکه دوم}} \times \frac{6}{\text{سکه اول}} = 24$$

می‌خواهیم حداقل یکی از سکه‌ها «پشت» بیاید و عدد تاس فرد باشد. حالات مطلوب را می‌نویسیم:

$$A = \{(1, 1, 1), (1, 1, 3), (1, 1, 5), (1, 3, 1), (1, 3, 3), (1, 3, 5), (1, 5, 1), (1, 5, 3), (1, 5, 5), (3, 1, 1), (3, 1, 3), (3, 1, 5), (3, 3, 1), (3, 3, 3), (3, 3, 5), (3, 5, 1), (3, 5, 3), (3, 5, 5), (5, 1, 1), (5, 1, 3), (5, 1, 5), (5, 3, 1), (5, 3, 3), (5, 3, 5), (5, 5, 1), (5, 5, 3), (5, 5, 5)\} \Rightarrow 9 \text{ عضو}$$

پس:

$$P(A) = \frac{9}{24} = \frac{3}{8}$$

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۴

«رتبه کنکور» قابل اندازه‌گیری یا قابل شمارش نیست، پس کمی نیست.

از طرفی چون به کمک آن، شرکت‌کنندگان را مرتب می‌کنند، پس دارای ترتیب معناداری است و جز متغیرهای کیفی ترتیبی است.

۱۱۷- پاسخ: گزینه ۲

میانگین برابر است با:

$$\text{میانگین} = \frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \frac{137}{10} = 13.7$$

برای میانه اول داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم. چون تعداد داده‌ها زوج است، میانگین دو داده وسط، میانه می‌شود:

$$9, 10, 12.5, 13, \underbrace{13.5, 14}_{\text{دو داده وسط}}, 15, 16, 17, 17.5$$

$$Q_2 = \frac{13 + 14}{2} = 13.5$$

تفاصل میانه از میانگین برابر است با:

$$\bar{x} - Q_2 = 13.7 - 13.5 = 0.2$$

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۳

نکته: جمله n ام یک دنباله حسابی از رابطه $a_n = a_1 + (n-1)d$ حساب می‌شود.

مجموع جمله سوم، پنجم و سیزدهم، برابر ۷۵ است:

$$a_3 + a_5 + a_{13} = 75$$

معادله بالا را بر حسب a_1 و d باز می‌کنیم:

$$(a_1 + 2d) + (a_1 + 4d) + (a_1 + 12d) = 75 \Rightarrow 3a_1 + 18d = 75$$

طرفین تساوی بالا را به ۳ تقسیم می‌کنیم:

$$a_1 + 6d = 25$$

$$a_7 = 25 \text{ همان } a_7 \text{ است}$$

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۲

جمله دوم و پنجم به ترتیب $\frac{1}{4}$ و ۴ است:

$$a_2 = \frac{1}{4} \Rightarrow a_1 r = \frac{1}{4}$$

$$a_5 = 4 \Rightarrow a_1 r^4 = 4$$

طرفین دو تساوی را برهم تقسیم می‌کنیم:

$$\frac{a_1 r^4}{a_1 r} = \frac{4}{\frac{1}{4}} \Rightarrow r^3 = 16 \Rightarrow r = 2$$

با جای گذاری $r = 2$ در رابطه اول، داریم:

$$a_1 r = \frac{1}{4} \xrightarrow{r=2} 2a_1 = \frac{1}{4} \Rightarrow a_1 = \frac{1}{8}$$

با داشتن $a_1 = \frac{1}{8}$ و $r = 2$ ، مجموع ۸ جمله اول را به دست می‌آوریم:

$$S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} \Rightarrow S_8 = \frac{\frac{1}{8}(2^8 - 1)}{2 - 1} = \frac{1}{8}(256 - 1) = \frac{1}{8} \times 255 = \frac{255}{8} = 31.875$$

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۳

با داشتن $a_1 = 3$ و $a_2 = 3$ و جای گذاری اعداد ۱ تا ۶ به جای n در رابطه بازگشتی، به a_8 می‌رسیم:

$$a_{n+2} = a_{n+1} + a_n - n \xrightarrow{n=1} a_3 = a_2 + a_1 - 1 = 3 + 3 - 1 = 5$$

$$a_{n+2} = a_{n+1} + a_n - n \xrightarrow{n=2} a_4 = a_3 + a_2 - 2 = 5 + 3 - 2 = 6$$

$$a_{n+2} = a_{n+1} + a_n - n \xrightarrow{n=3} a_5 = a_4 + a_3 - 3 = 6 + 5 - 3 = 8$$

$$a_{n+2} = a_{n+1} + a_n - n \xrightarrow{n=4} a_6 = a_5 + a_4 - 4 = 8 + 6 - 4 = 10$$

$$a_{n+2} = a_{n+1} + a_n - n \xrightarrow{n=5} a_7 = a_6 + a_5 - 5 = 10 + 8 - 5 = 13$$

$$a_{n+2} = a_{n+1} + a_n - n \xrightarrow{n=6} a_8 = a_7 + a_6 - 6 = 13 + 10 - 6 = 17$$

اقتصاد

۱۲۱- پاسخ: گزینه ۴

الف) به کالاهای بادوام سرمایه‌ای که در جریان تولید به کار گرفته می‌شود، مانند: تراکتور برای کشاورز و کامیون برای شرکت‌های حمل‌ونقل «سرمایه فیزیکی» می‌گوییم و به آنچه که در طول زمان، خدمتشان در جریان تولید استفاده می‌شود، «کالاهای سرمایه‌ای بادوام» می‌گویند و تولیدکننده آن‌ها بر روی آن‌ها «ارزش افزوده» ایجاد می‌کند.

ب) نفت خام ثروت عمومی است و صادرات و فروش آن، درآمد محسوب نشده و وجوه حاصل از فروش آن و همچنین گاز طبیعی تولیدشده پس از کسر هزینه‌های تولید به صندوق توسعه ملی واریز می‌شود.

ج) گاهی به اوراقی مانند: سفته، چک، پول، برات و حوالجات در زبان مردم، اوراق بهادار گفته می‌شود که کارکرد آن‌ها «تضمین تعهدات است نه تأمین مالی»، اما در اصطلاح اقتصاددانان، آن‌ها اوراق بهادار «تلقی نمی‌شود»

۱۲۲- پاسخ: گزینه ۳

ابتدا درآمد را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{ریال } 360,000,000 = 400 \times 900,000 \rightarrow \text{درآمد سالیانه}$$

در مرحله بعدی هزینه‌ها محاسبه می‌شود:

$$\text{ریال } 120,000,000 = 10,000,000 \times 12 \rightarrow \text{اجاره‌بهای سالیانه}$$

$$\text{ریال } 100,800,000 = 12 \text{ ماه} \times 12 \text{ نفر} \times 700,000 \rightarrow \text{حقوق سالیانه کارمندان}$$

$$178,000,000 = \text{مواد اولیه}$$

$$\text{ریال } 25,200,000 = \frac{25}{100} \times 100,800,000 \rightarrow \text{هزینه استهلاک}$$

$$\text{ریال } 424,000,000 = 120,000,000 + 100,800,000 + 178,000,000 + 25,200,000 = \text{مجموع هزینه‌های سالیانه}$$

در مرحله آخر میزان سود یا زیان را طبق فرمول مشخص می‌کنیم.

$$\text{سود یا ضرر} = \text{هزینه‌ها} - \text{درآمد}$$

$$\text{ریال } -64,000,000 = 424,000,000 - 360,000,000$$

چون میزان هزینه‌ها بیشتر از درآمد بوده، پس زیان اتفاق افتاده است.

۱۲۳- پاسخ: گزینه ۱

الف) در نوع اول تولید یعنی «احیاء» انسان با در اختیار داشتن منابع طبیعی، همچنین با کار خود و استفاده از ابزار، منابع طبیعی را به تولید می‌رساند.

زراعت، باغبانی و پرورش ماهی، سه نوع از احیاء می‌باشد.

توجه داشته باشید که بهره‌برداری از علف مراتع، چوب جنگل‌ها، معادن نمونه‌های حیات هستند و حیات از انواع تولید نیست.

ب) چنانچه فردی به‌رغم تغییر زیاد قیمت کالا در بازار، مصرف آن را تغییر ندهد، آن کالا «ضروری» است، ولی اگر با کوچک‌ترین تغییر در قیمت مصرف کالایی را تغییر دهد، به آن کالای «تجملی» می‌گویند.

ج) در محاسبه و تشخیص بهترین روش استفاده از منابع و به تبع آن محاسبه «هزینه فرصت»، انسان از تجزیه و تحلیل «هزینه-فایده» استفاده می‌کند.

۱۲۴- پاسخ: گزینه ۴

در این سؤال گزینه‌های ۱ و ۴ عیناً شبیه به هم هستند. سازمان سنجش گزینه ۱ را در کلید گزینه درست لحاظ کرده است.
الف) محاسبه تولید خالص ملی:

استهلاک - تولید ناخالص ملی = تولید خالص ملی

ارزش خدمات ارائه شده + ارزش تولید مردم کشور که در خارج اند = تولید ناخالص ملی

$$\Rightarrow ۶۵ + ۳۹ + ۱۶۵ = ۲۶۹$$

۱۰ = استهلاک

$$\Rightarrow ۲۶۹ - ۱۰ = ۲۵۹ \text{ تولید خالص ملی}$$

ج) محاسبه تولید ناخالص داخلی:

ارزش خدمات ارائه شده + ارزش تولید خارجیان مقیم کشور = تولید ناخالص داخلی

$$\Rightarrow ۱۵ + ۳۹ + ۱۶۵ = ۲۱۹$$

با توجه به موارد ذکر شده در الف:

$$۲۶۹ = \text{تولید ناخالص ملی}$$

تولید ناخالص داخلی = تولید خارجیان مقیم کشور + تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند - تولید ناخالص ملی

$$۲۶۹ - ۶۵ + ۱۵ = ۲۱۹$$

ب) منظور سؤال با توجه به گزینه درست، تولید «خالص داخلی سرانه» بوده است.

$$\frac{\text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{جمعیت}} = \frac{\text{استهلاک} + \text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{جمعیت}} = \frac{۲۱۹ - ۱۰}{۶۵} = \frac{۲۰۹}{۶۵} = \frac{۳}{۲۱}$$

۱۲۵- پاسخ: گزینه ۳

الف) بانک «توسعه اسلامی» مستقر در جدّه «وابسته به سازمان کنفرانس اسلامی» است و بانک «توسعه‌ای» محسوب می‌شود.

ب) ثبت نام و خرید اینترنتی

ج) این مطلب مربوط به عرصه امروزی مبادلات بین‌المللی است که به مبادله کالاها و خدمات محدود نبوده و به جابه‌جایی عوامل انسانی و حرکت سرمایه از نقطه‌ای به نقطه دیگر که شرایط بهتری دارد، گسترش یافته است.

د) مقدمه قانون اساسی، موضوع بیان شده بیانگر این موضوع است که در اسلام، اقتصاد وسیله است، نه هدف.

۱۲۶- پاسخ: گزینه ۴

الف) قیمت خدمات سرمایه (درآمد صاحبان سرمایه) ← ردیف ۴

اجاره بها (درآمد صاحبان املاک و مستغلات) ← ردیف ۱

ب)

دستمزدها + سود مشاغل آزاد + بهای خدمات + حقوق‌ها + سود شرکت‌ها و مؤسسات + اجاره بها = درآمد ملی

$$= ۳۲۸ + \underbrace{\left(\frac{۲}{۳} \times ۳۴۸\right)}_{۲۳۲} + \underbrace{\left(\frac{۲}{۶} (۲۲۸ + ۲۳۳)\right)}_{۱۸۷} + ۳۴۸ + \underbrace{\left(\frac{۱}{۳} (۳۴۸ + ۲۳۳)\right)}_{۱۹۳/۶} + ۲۳۳ = ۱۵۲۱ \text{ میلیارد ریال}$$

ج)

$$\text{درآمد ملی} = \frac{۱۵۲۱ \text{ میلیارد}}{۵۰ \text{ میلیون}} = ۳۰۴۲۰$$

توجه داشته باشید که در گزینه ۴ به اشتباه به جای ۳۰۴۲۰، ۳۰۴۲ منظور شده است.

د) سهم متوسط هر فرد جامعه از میزان تولید یا درآمد آن جامعه

۱۲۷- پاسخ: گزینه ۴

الف) وسیله «پس انداز و حفظ ارزش» و وسیله «پرداخت در آینده» که هر دو با در نظر گرفتن حفظ ارزش پول، کارایی خواهند داشت.

ب) لبنان، تولید ملی، تولید داخلی، هنگ‌کنگ، ایران

ج) اقتصاد درون‌زا

د) مالیات‌های غیرمستقیم: مالیات بر نقل و انتقال دارائی، حقوق و عوارض گمرکی، مالیات بر ارث، عوارض، مالیات بر فروش، مالیات بر ارزش افزوده.

۱۲۸- پاسخ: گزینه ۱

تولید کل	سال اول	سال دوم	سال سوم
تولید کل به قیمت جاری	۱۵۰۰	۱۷۰۰	۱۸۷۵
تولید کل به قیمت ثابت	۱۵۰۰	۱۶۵۰	۱۷۱۰

(الف و ج)

تولید کل به قیمت واقعی در همان سال - تولید کل به قیمت جاری در سال موردنظر = تغییرات قیمت با تورم در سال موردنظر

$$۵۰ = ۱۷۰۰ - ۱۶۵۰ = \text{تغییرات قیمت یا تورم (سال دوم)}$$

$$۱۶۵ = ۱۸۷۵ - ۱۷۱۰ = \text{تغییرات قیمت یا تورم (سال سوم)}$$

(ب)

تولید کل در سال پایه - تولید کل به قیمت واقعی در سال موردنظر = تغییرات مقدار تولید یا رشد در سال موردنظر

$$۱۵۰ = ۱۶۵۰ - ۱۵۰۰ = \text{تغییرات مقدار تولید یا رشد (سال دوم)}$$

$$۲۱۰ = ۱۷۱۰ - ۱۵۰۰ = \text{تغییرات مقدار تولید یا رشد (سال سوم)}$$

۱۲۹- پاسخ: گزینه ۲

(الف) کارگر ساده - کارفرما، متخصص و کارآفرین - سرمایه انسانی

(ب) منحنی تقاضا - زیاد - کشش قیمتی تقاضا زیاد است - کالای لوکس یا تجملی

(ج) حسابداری ملی - ملی - حجم نقدینگی - صادرات و واردات - سطح عمومی قیمت‌ها

(د) نقدینگی کل - پول‌های خارج از گردش پس‌اندازهای خانگی

(ه) سپرده پس‌انداز

۱۳۰- پاسخ: گزینه ۳

سال تولید کل	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱
به قیمت جاری	۴۲۹۰	x_1	۷۸۰۰
به قیمت واقعی	۴۲۹۰	۵۸۳۰	x_2

(الف)

$$۶۰۷۷ = ۴۲۹۰ + x_1 \Rightarrow x_1 = ۱۷۸۸$$

$$۶۱۶۹ = ۷۸۰۰ - x_2 \Rightarrow x_2 = ۱۶۳۱$$

(ب)

$$۱۵۴۰ = ۵۸۳۰ - ۴۲۹۰ = \text{افزایش مقدار تولید در سال دوم}$$

$$۱۸۷۹ = ۶۱۶۹ - ۴۲۹۰ = \text{افزایش مقدار تولید در سال سوم}$$

۱۳۱- پاسخ: گزینه ۲

(الف) استفاده از دلار رفاهی یا دلار برابری قدرت خرید P.P.P

(ب) برای به‌دست آوردن شکاف درآمدی، شکاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند.

(ج) برای مدیریت کلان کشور از بسته سیاست‌های مالی، که شامل دو ابزار درآمد و مخارج دولت است، استفاده می‌کنند.

(د) درآمدهای دولتی - سرمایه مولد

(ه) ۴ سال - فایده و منافع کشور تحریم‌شونده

۱۳۲- پاسخ: گزینه ۲

(الف)

$$\frac{2}{5} \times ۲۰۰۰ = ۸۰۰ \text{ مسکوکات}$$

(ب)

$$۲۱۰۰ = (۱۰۰۰ - ۱۸۰) + ۱۲۸۰ \Rightarrow \text{حجم شبه پول قرض‌الحسنه + دیداری - مجموع دیداری و غیردیداری = حجم شبه پول}$$

(ج) نقدینگی

$$۵۰۸۰ = ۲۰۰۰ + ۸۰۰ + ۱۰۰۰ + ۱۲۸۰ = \text{نقدینگی}$$

۱۳۳- پاسخ: گزینه ۳

الف) مزایده - مناقصه - مزایده - مناقصه

انواع حراجی‌ها:

۱- مزایده ← فروشندگان آثار هنری با برگزاری نمایشگاه (مزایده)

۲- مناقصه ← خریداران عمده کالاها و خدمات (مثل خریدهای دولتی) (مناقصه)

ب) مسکن - کشاورزی

بانک مسکن و کشاورزی علی‌رغم اینکه بانک‌های تخصصی هستند، اما بیشتر نقش بانک تجاری را در ایران ایفا می‌کنند.

ج) بورس از طریق ایجاد ارتباط بین عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان سرمایه موجب تنظیم معاملات بازار سرمایه می‌شود.

د) نیروی کار در هر دو مؤسسه مشترک است.

ه) پول فلزی - طلا و نقره

و) مرزهای داخلی آن کشور ملت آن کشور - دو دسته داخلی و ملی

۱۳۴- پاسخ: گزینه ۲

$4\% = 23\% - 19\% = 4\%$ سهم دهک دهم \Rightarrow سهم دهک اول

$6\% = 14\% - 8\% = 6\%$ سهم دهک نهم \Rightarrow سهم دهک سوم

$11\% = 4\% + 7\% = 11\%$ سهم دهک اول \Rightarrow سهم دهک هفتم

$14\% = 5\% + 9\% = 14\%$ سهم دهک دوم \Rightarrow سهم دهک نهم

۱۳۵- پاسخ: گزینه ۴

الف) چین - برنامه‌های بلندمدت - بهبود نسبی - رتبه ۹۰ - H.D.I یا شاخص توسعه انسانی

ب) با در نظر گرفتن دو شاخص درآمد سرانه و میزان نابرابری در توزیع درآمد

ج) دولت‌ها با طراحی و اجرای برنامه‌های بلندمدت موسوم به «جانب عرضه» می‌توانند به فعالیت‌های بخش تولید و عرضه رونق و بهبود ببخشند که شامل مواردی همچون افزایش بهره‌وری و امنیت اقتصادی، برنامه‌ریزی در جهت به‌کارگیری فناوری‌های نوین، بهبود محیط کسب‌وکار و... است. توجه به زیرساخت‌ها و سرمایه‌گذاری در مناطق محروم در زمره سیاست‌های توسعه دولت‌ها است.

د) مالیات بر ارزش افزوده - شفافیت مالیاتی - انگیزه فرار مالیاتی

ه) به اهمیت خودکفایی در بعضی از تولیدات داخلی و عدم وابستگی برای تأمین آن‌ها از خارج تأکید کنند.

و) اصل ۴۳ - اقتصاد مردمی و رد سلطه بیگانگان

ادبیات اختصاصی

۱۳۶- پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: کاربرد شبکه معنایی از جمله ویژگی‌های مشترک میان نکات ادبی و زبانی است. در این ابیات نیز کلمات «آس، آسیا و پختن» و «ساز، نای و چغانه» شبکه‌های معنایی را ساخته‌اند.

گزینه ۲: استفاده از «خواهم شدن» به جای «خواهم شد» و استفاده از «همی» کاربرد تاریخی دستور است. جملات نیز کوتاه هستند (در دو بیت، ۵ جمله وجود دارد).

گزینه ۳: تنها کلمات «زمانه» و «شغل» غیرفارسی هستند که آن‌ها نیز در فارسی رایج‌اند. واژگان «آس» و «چغانه» نیز کهن به حساب می‌آیند.

گزینه ۴: اگرچه توضیح این گزینه درست است، اما مربوط به ویژگی‌های فکری متن است.

۱۳۷- پاسخ: گزینه ۲

این سؤال کاملاً حفظی است، اصلاً با ویژگی‌های سبک‌شناسی قابل حل نیست و از ابیاتی است که در تمارین کتاب وجود دارد. به هیچ وجه سؤال استاندارد نیست و قرار نیست دانش‌آموزان تمام مثال‌ها و تمارین کتاب را حفظ باشند. اولین بار در تاریخ کنکور است که چنین سؤالی مطرح می‌شود.

ممکن است فردی این سؤال را با توجه به اینکه وصف طبیعت است و مربوط به سبک خراسانی است، پاسخ دهد، زیرا سایر شعرای ذکر شده بعد از سبک خراسانی هستند، اما هدف طراح چنین نبوده است و همان منظور حفظی را داشته است، زیرا چنین اشعاری در دیوان انوری و عبدالرزاق اصفهانی نیز دیده می‌شود.

۱۳۸- پاسخ: گزینه ۱

این سؤال به صورت حفظی قابل حل است و تمام ابیات در تمارین و مثال‌های کتاب موجود هستند، اما به لحاظ سبک‌شناسی نیز می‌توان به پاسخ رسید (البته باید دقت داشت که در این سال سبک‌شناسی دوره معاصر از محدوده کنکور حذف شده بود و نباید چنین سؤالی پرسیده می‌شد).

ساده و صمیمی بودن لحن شاعر و زمینی بودن معشوق نشانه‌هایی است که کمک می‌کند این گزینه را انتخاب کنیم. در بیت ۲ صحبت درباره آفرینش پیغمبر صلی الله علیه و آله و در ابیات ۳ و ۴ کاربردهای زبانی مانند «هین، وه وه» بیانگر معاصر نبودن این اشعار است.

۱۳۹- پاسخ: گزینه ۳

این سؤال از مثال‌های کتاب است. از جهت اینکه جملات کوتاه و مسجع هستند، مشخص می‌شود که مربوط به نثر «موزون» است، پس گزینه‌های ۲ و ۳ باقی می‌مانند. از محتوای عبارات سؤال مشخص است که این کلام در مناجات با خداوند نیست، پس برای تفسیر کشف الاسرار میباید است.

۱۴۰- پاسخ: گزینه ۲

آثار مصنوع دوره سبک هندی: عباس‌نامه - محبوب القلوب - دیباجه عیار دانش - دیباجه شرفنامه بدلیسی
آثار ساده دوره سبک هندی: شرفنامه بدلیسی - کتب داراشکوه - بدایع الوقایع - عالم‌آرای عباسی - تذکره شاه طهماسب - عین الحیات - مجالس المؤمنین - جامع عباسی
آثار بینابین دوره سبک هندی: حبیب السیر - احسن التواریخ

۱۴۱- پاسخ: گزینه ۳

جامع عباسی در فقه، عین الحیات و (همین‌طور تذکره الاولیا و مرصاد العباد) در عرفان و مجالس المؤمنین در زندگی‌نامه مطرح شده است. موضوع سایر آثار در کتاب ذکر نشده است.

۱۴۲- پاسخ: گزینه ۳

آثار موسوی گرمارودی: گوشواره عرش، صدای سبز، خواب ارغوانی، برآشتن گیسوی تاک (رد گزینه ۲)
آثار احمد محمود: زمین سوخته، مدار صفر درجه، همسایه‌ها (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۴)
آثار قیصر امین‌پور: ظهر روز دهم، تنفس صبح، آیین‌های ناگهان، دستور زبان عشق، بی‌بال پریدن، در کوچه آفتاب، طوفان در پرانتز، سنت و نوآوری در شعر معاصر (همه موارد ذکر شده در گزینه‌ها درست است).

۱۴۳- پاسخ: گزینه ۲

شاعران در این دوره تسلط کافی بر ادبیات کهن نداشتند و به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی بی‌توجهی صورت گرفته است.

۱۴۴- پاسخ: گزینه ۲

فرخی یزدی از شاعران عصر بیداری است که او را به سبب آزادی‌خواهی، به زندان انداختند. تحت تأثیر شاعران گذشته، به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بوده است. در دوره هفتم مجلس نماینده مردم یزد شد. بیت زیر سرآغاز یکی از سروده‌های اوست (بیت ذکر شده در سؤال برای عارف قزوینی است)

آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی

۱۴۵- پاسخ: گزینه ۱

در این بیت شاعر خود را پرنده‌ای فرض کرده است که پروبالش شکسته است، پس انسان‌نگاری و تشخیص در این بیت وجود ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «عارض روز» تشخیص است: روز، انسانی فرض شده است که چهره (عارض) دارد.

گزینه ۳: «خامه گریه می‌کند» و «خط، خاک بر سر می‌کند» تشخیص است: خامه (قلم) انسانی فرض شده که گریه می‌کند و خط (دست‌خط) شاعر، انسانی فرض شده که خاک بر سر می‌کند.

گزینه ۴: «سرشک من ماجرای چشم من را به مردم می‌گوید»: سرشک (اشک) انسانی فرض شده است که سخن می‌گوید.

۱۴۶- پاسخ: گزینه ۲

در این بیت اسلوب معادله و حسن تعلیل وجود ندارد و به این شکل می‌توان گزینه ۲ را انتخاب کرد.
آرایه‌های بیت:

استعاره: «یوسف خود» استعاره مصرحه از «دل» است و «سیم قلب در معنای پول قلبی» استعاره مصرحه از «عشوه دنیا» است. «عشوه دنیا» استعاره مکنیه دارد: دنیا، انسانی زیبارو فرض شده است که عشوه می‌کند.

تشبیه: «سیم قلب» اضافه تشبیهی است: قلب انسان مانند نقره (مجاز از پول) است.

ایهام: «سیم قلب»:

(۱) نقره قلبی

(۲) دلی مانند نقره (مجاز از پول)

ایهام تناسب: «سودا»:

(۱) تجارت (که در بیت معنا می‌دهد)

(۲) عشق (در بیت معنا نمی‌دهد، اما با دل از دست دادن، عشوه و یوسف تناسب می‌سازد)

مجاز: «سیم» مجاز از «پول یا سکه». استعاره‌های مصرحه ذکر شده نیز مجاز هستند.

کنایه: دل از دست دادن: کنایه از علاقه‌مند شدن / خریدن عشوه دنیا: کنایه از خوردن فریب ظاهر دنیا

۱۴۷- پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «ماه» استعاره مصرحه از یار است.

گزینه ۲: استعاره ندارد، اما تشبیه نیز ندارد. «حربه و حرب» جناس ناقص است.

گزینه ۳: اینکه دل قابلیت خیمه زدن دارد، ترکیب «اقبال غم» و اینکه شادی می‌گریزد، استعاره مکنیه دارد.

گزینه ۴: عذار به باغ و خال سیاه به زاغ تشبیه شده است. «زاغ و باغ» جناس دارند.

۱۴۸- پاسخ: گزینه ۱

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: روی تو مانند ماه است (و بهتر از آن) - وجه شبهه که «زیبایی» است، ذکر نشده است.

گزینه ۲: «عزیزی» وجه شبهه تشبیه «عمر به یار» است.

گزینه ۳: «باختن و به چوگان بودن» وجه شبهه تشبیه «سر به گوی» است.

گزینه ۴: «تیر مؤگان» و «جوشن جان» تشبیه‌های بلیغ اضافی هستند. «از جوشن گذشتن و بر دل زدن» وجه شبهه تشبیه «تیر مؤگان» است. رایج نیست که برای تشبیه‌های بلیغ اضافی «وجه شبه» بیان کنیم. همچنین یکی از تشبیه‌ها نیز وجه شبه ندارد. در مجموع این گزینه نیز می‌توانست پاسخ سؤال باشد، اما کنکور فقط گزینه ۱ را اعلام کرده است.

۱۴۹- پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: حس آمیزی: شنیدن بو / تشخیص: گل‌ها انسان‌هایی فرض شده‌اند که بو را احساس می‌کنند و عاشق می‌شوند.

گزینه ۲: لف و نشر: چشم و لب (لف)، بادام و شکر (نشر) / تشبیه: لعل لب - چشم به بادام - لب به شکر

گزینه ۳: اسلوب معادله ندارد، زیرا مصراع دوم استقلال معنایی ندارد. / جناس: گنج و کنج

گزینه ۴: مجاز: سر (مصراع دوم) مجاز از قصد و فکر / کنایه: کوس چیزی بر سر بازار زدن کنایه از مشهور کردن و پخش کردن خبر.

۱۵۰- پاسخ: گزینه ۲

در این بیت جناس، پارادوکس و مجاز وجود ندارد و با این آرایه‌ها می‌توان تست را پاسخ داد.

آرایه‌های بیت:

استعاره و تشخیص: «دهان تیشه» اضافه استعاره است و تیشه، انسان فرض شده است.

حس آمیزی: «تلخ نشستن» و «شیرین کار» حس آمیزی دارند.

ایهام: «شیرین کار»: (۱) کسی که می‌تواند کارهای خوب انجام دهد. (۲) مانند «شیرین» معشوقه فرهاد

کنایه: دهان کسی را شیرین کردن / تلخ نشستن / شیرین کاری

۱۵۱- پاسخ: گزینه ۲

جناس تام: بیت «ب» روی اول: دلیل - روی دوم: چهره / بیت «د»: بوی اول: امید - بوی دوم: رایحه

لف و نشر: بیت «ج»: ایمان و کفر (لف ۱ و ۲)، رخسار و زلف (نشر ۱ و ۲)

تشبیه: بیت «الف»: شاعر ادعا می‌کند که کوی یار مانند روضه رضوان است و او به دنبال روضه رضوان، از کوی یار می‌گذرد.

ایهام تناسب: بیت «د»: بوی در مصراع دوم: (۱) رایحه (۲) امید و آرزو (که در بیت معنا نمی‌دهد، اما با آرزو تناسب دارد).

۱۵۲- پاسخ: گزینه ۱

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «کنی» ردیف است / «وا، رها» کلمات قافیه / «ا» حرف قافیه طبق قاعده ۱

گزینه ۲: «می‌کنی» ردیف است / «پی، طی» کلمات قافیه / «ی» حروف قافیه طبق قاعده ۲

گزینه ۳: ردیف ندارد / «رهگذاری، غباری» کلمات قافیه / «ی» حرف الحاقی / «ار» حروف قافیه طبق قاعده ۲

گزینه ۴: «داری» ردیف است / «مشکین، مسکین» کلمات قافیه / «ین» حروف قافیه طبق قاعده ۲

۱۵۳- پاسخ: گزینه ۳

«مجوی، مگوی» کلمات قافیه اصلی: «و» حرف اصلی و «ی» الحاقی / «خون‌ریزی، تبریزی» کلمات قافیه دوم: «یز» حروف اصلی و «ی» الحاقی

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «پدر، سر» قافیه بیت هستند / «تابوت، کوفت» قافیه نمی‌شوند، زیرا تنها «ت» در انتهای آن‌ها مشترک است و طبق قاعده ۱ یا ۲ قافیه نیست.

گزینه ۲: «سوخته، آموخته» قافیه بیت هستند / «جگرها، مکرها» قافیه نمی‌شوند، زیرا «ها» را باید به عنوان الحاقی کنار بگذاریم و پیش از آن در انتهای کلمات، فقط حرف «ر» مشترک است که طبق هیچ‌یک از قواعد قافیه نیست.

گزینه ۴: «گفت، خفت» قافیه بیت هستند / «سوز و باز» قافیه نمی‌شوند، زیرا در انتهای آن‌ها تنها حرف «ز» مشترک است که طبق قاعده ۱ یا ۲ نیست.

۱۵۴- پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: حذف همزه در قسمت‌های «سیلابم از» و «بر آب» صورت گرفته است.
گزینه ۲: حذف همزه در قسمت‌های «ستیزآوری»، «اهریمن است» و «آبستن است» صورت گرفته است.
گزینه ۳: حذف همزه در قسمت‌های «پر از» و «اشک از» صورت گرفته است.
گزینه ۴: حذف همزه در قسمت‌های «روز امشب»، «درآید»، «در آن» و «شب‌افروز» صورت گرفته است.

۱۵۵- پاسخ: گزینه ۴

چش م	ت	ما	شا ی	خلق	در ر	خ	زی	با ی	اوست
تا ب	ج	فا	یت خ	شم	تر ک	ج	فا	کر د	ای
مفتعلن			فاعلن		مفتعلن			فاعلن	

وزن سایر مصراع‌ها:

- گزینه ۱: مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل یا مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن
گزینه ۲: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعولن
گزینه ۳: مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل یا مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

۱۵۶- پاسخ: گزینه ۲

وزن تمام ابیات «فاعلاتن مفاعیل فاعلن» است.

اختیار فاعلاتن به جای فاعلاتن در مصراع اول بیت ۱، هر دو مصراع بیت ۳ و مصراع دوم بیت ۴ آمده است، پس پاسخ گزینه ۲ خواهد بود.
اختیار ابدال در این وزن معمولاً در صورتی رخ می‌دهد که در انتهای آن رکن «فعلن» (-) به جای «فعلن» (U-) بیاید: در انتهای مصراع اول تمام گزینه‌ها رکن «فعلن» آمده است، لذا همه گزینه‌های ابدال دارند.

۱۵۷- پاسخ: گزینه ۳

همه ابیات از یک شعر و در وزن «مفتعلن مفاعیل مفتعلن مفاعیلن» سروده شده‌اند.

در رکن دوم بیت گزینه ۳ به جای «مفاعیلن» از «مفتعلن» استفاده شده است.

سی	نِ	یِ	خا	قا	نِ	یِ	گر	پا	ک	ب	شو	یِ	یز	غُ	بار
مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن				مفاعِلن			
پی	شِ	خُ	دا	یِ	گان	تُ	را	بی	ش	کُ	ند	ثَ	نا	گَ	ری
مفتعلن				مفاعِلن				مفتعلن				مفاعِلن			

۱۵۸- پاسخ: گزینه ۳

در این بیت هیچ اختیار حذف همزه‌ای وجود ندارد. در هر دو مصراع کلمه «در» به معنای «درب، باب» است و باید با کسره اضافه خوانده شود: «در این حصار»، پس همزه ابتدای کلمه «این» حذف نمی‌شود.

قافیه: «حصار، روزگار» با حروف «ار» طبق قاعده ۲ است.

وزن بیت: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن: ن ف سم گ / رف ت زین شب // د ر این ح / ص ا ر بش کن

اختیار کوتاه به بلند: مصوت بلند «ی» در انتهای عبارت «جادویی» کوتاه تلفظ می‌شود.

۱۵۹- پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: مستفعلن فعولن // مستفعلن فعولن یا مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن (همسان دولختی یا دوری)
گزینه ۲: مستفعلن مفعولن // مستفعلن مفعولن یا مفعول مفاعیلن // مفعول مفاعیلن (همسان دولختی یا دوری)
گزینه ۳: مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن (همسان دولختی یا دوری)
گزینه ۴: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (همسان)

۱۶۰- پاسخ: گزینه ۴

در بیت چهارم به دلیل وجود اختیار ابدال در مصراع دوم، تعداد هجاهای دو مصراع برابر نیست. همچنین به دلیل وجود دو اختیار تغییر کمیت مصوت، نظم هجاهای دو مصراع نیز یکسان نیست.

ز	در	د	عش	ق	ت	دو	شم	ا	می	د	صب	ح	ن	بود
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
ا	سی	ر	عش	ق	چ	تا	ب	ش	ب	د	را	زا	رد	
U	-	U	-	U	U	-	U	U	U	U	-	-	-	
مفاعیلن				فاعلاتن				مفاعیلن					فاعلن	

۱۶۱- پاسخ: گزینه ۳

در بیت اول رباعی شاعر می‌گوید: ما عمری به‌دنبال آرزوهایمان (کام دل) و آسودگی گشتیم، اما به‌جز رنج و سختی چیزی نیافتیم (مانند گزینه ۱).

در بیت دوم شاعر می‌گوید: از عمق وجود (بن دندان) ندا سر داد و گفت: راحت‌طلبی را از بیخ کنار بگذار، پس منظور شاعر کنار گذاشتن دنیا و کام و آرزوهای جهان است (مانند گزینه‌های ۱ و ۴).

۱۶۲- پاسخ: گزینه ۱

در بیت صورت سؤال «دل می‌رود و باز نمی‌گردد»/ در سایر ابیات «عاشق هرگز از یار جدا نمی‌شود».

صورت سؤال: هنگامی که مرغ دل هوایی شود و از دست انسان برود (رمید)، دیگر به آشیان بر نمی‌گردد. بیت ۱: یاری که آن قدر بزرگ است که ملک سلیمان برای او مانند قفس است، چگونه در دل کوچک من جا شود؟ (این گزینه به بیت صورت سؤال بی‌ربط است) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: ای کسی که تلاش می‌کنی من را از کوی یار جدا کنی، من ترک کوی یار نمی‌کنم، مانند عندلیب (بلبل) که از بوستان (چمن) جدا نمی‌شود.

گزینه ۳: دلی که در سینه انسان طواف کعبه می‌کند، نمی‌خواهد از جایش رها شود و مانند پرنده‌ای که در قله‌نما استفاده می‌شود، همیشه قبله را نشان می‌دهد و دور آن می‌گردد.

گزینه ۴: به من می‌گویند از این کوی برو، دل من اینجا گم شده است، کجا بروم؟ جایی نمی‌روم.

۱۶۳- پاسخ: گزینه ۱

در این بیت شاعر می‌گوید اگر مردم از یکدیگر گره‌گشایی کنند، خنده به لب‌های همه می‌آید. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: مهر بر دهان خنده بزن (دهان خنده را ببند)، چرا که در مهمانی دنیا، پسته‌ای که خندان باشد، سر خود را از دست می‌دهد (پسته‌ای که دهانش باز باشد، خورده می‌شود، اما پسته در بسته را کسی در مهمانی نمی‌خورد).

گزینه ۳: جبهه واکرده (چهره خندان و بشاش) زیبایی را به غارت می‌برد، همانطور که خندیدن گل باعث جرئت دادن به گلچین می‌شود که گل را بچیند.

گزینه ۴: خنده بی‌وقت، گریه را به‌دنبال دارد. اگر می‌خواهی مثل گل در خون خود شناور شوی، بخند (نخند تا سالم بمانی)

۱۶۴- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم صورت سؤال و بیت ۴ (مخصوصاً مصراع دوم): بدون عشق = مرگ/ با عشق بودن = زندگی بررسی مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: سختی کشیدن و جان دادن در عشق، مورد علاقه عاشقان است.

گزینه ۲: عقل نمی‌تواند عشق را درک کند.

گزینه ۳: در عشق همه سختی می‌کشند.

۱۶۵- پاسخ: گزینه ۱

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: شاعر به مخاطبش می‌گوید که ملامتش نکند (پس تحمل ملامت را ندارد).

گزینه‌های ۲ تا ۴: ملامت کشیدن در راه عشق لازم است، عاشق از ملامت نمی‌ترسد و ملامت باعث ارزشمندی عاشق است.

عربی اختصاصی

۱۶۶- پاسخ: گزینه ۳

يُعتبر عالماً: عالم محسوب می‌شود (رد سایر گزینه‌ها)/ أصبح عالماً: دانا شده است (رد سایر گزینه‌ها)/ بدأ جهله: جهل او آغاز شده (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

۱۶۷- پاسخ: گزینه ۳

«كان طالب مؤدّب»: دانش‌آموز مؤدّبی بود «نکره است (رد سایر گزینه‌ها)/ «يستمع ... إستماعاً: حتماً گوش می‌داد» به‌دلیل وجود «كان» در ابتدای جمله ماضی استمراری است (رد سایر گزینه‌ها)/ در گزینه‌های ۱ و ۲، «الطالب» ترجمه نشده است.

۱۶۸- پاسخ: گزینه ۴

من ذا الذي: کیست آنکه (رد گزینه‌های ۲ و ۳)/ «الشجرة» معرفه است (رد گزینه‌های ۱ و ۲)/ «تنمو: رشد می‌کند» مضارع است (رد گزینه‌های ۲ و ۳)/ «غصون نضرة: شاخه‌هایی تر و تازه» نکره است (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

۱۶۹- پاسخ: گزینه ۱

«ما فهمتُ: نفهمیدم» ماضی منفی است (رد گزینه ۴) / لماذا: چرا (رد گزینه ۴) / فرحوا: شاد کردند (رد گزینه ۲) / «كنتُ أحبّ: دوست می‌داشتم» ماضی استمراری است (رد سایر گزینه‌ها) / (كنتُ) أرجو: امیدوار می‌بودم (رد سایر گزینه‌ها)

۱۷۰- پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «دائماً» صفت برای «الأعمال» ترجمه شده که نادرست است.

(۲) كثيراً من الشباب: بسیاری از جوانان

(۴) قد يصلون: گاهی، شاید برسند

۱۷۱- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه درست گزینه ۱: همانا صبر بر آنچه به ما رسیده است، ما را از صابران می‌گرداند!

۱۷۲- پاسخ: گزینه ۲

می‌شناسد: تعرّف (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / بعضی حیوانات: بعض الحيوانات (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / با غریزه خود: بغیرتھا (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / گیاهان دارویی: الأعشاب الطبیّة «معرفه است (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

۱۷۳- پاسخ: گزینه ۲

دراسة: بررسی، تحقیق (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «تُستخدَمُ: به کار برده می‌شود» مجهول است (رد سایر گزینه‌ها) / «أرخص: ارزان‌تر» اسم تفضیل است (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

۱۷۴- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه عبارت: هرگاه عقل کامل شود، کلام ناقص می‌شود!

در گزینه ۴، «اهمّیت به کلام و گویندگان» مطرح است در حالی که عبارت موردنظر به «اهمّیت تعقّل و کم سخن گفتن» پرداخته است.

۱۷۵- پاسخ: گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) معرفة ← نكرة

(۳) مزید ثلاثی ← مجرد ثلاثی

(۴) مبنی ← معرب

۱۷۶- پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مفرده: شجر، مؤنث ← مفرده: شجر، مذکر أو مفرده: شجرة، مؤنث

(۲) مفرده مثنی ← مفرده ثمر

(۳) لازم ← متعدّد

۱۷۷- پاسخ: گزینه ۲

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مجرور بحرف الجر ← مضاف إلیه و مجرور

(۳) معرفة ← نكرة

(۴) من باب «إفتعال» ← من باب «إفعال»

۱۷۸- پاسخ: گزینه ۱

«لَمْ يَلْتَفَتُوا» ثلاثی مزید از باب «افتعال» است و باید به صورت «لَمْ يَلْتَفَتُوا» بیاید. همچنین «أَسْرَعَ» ثلاثی مزید از باب «افعال» است و باید به صورت «أَسْرَعَ» بیاید.

۱۷۹- پاسخ: گزینه ۳

اسم‌های تفضیل در سایر گزینه‌ها به ترتیب «أَسْعَى، أَحْسَن، أَطُول و أَحَبّ» هستند.

در گزینه ۳، «أهدی» و «أصلَح» فعل ماضی از ثلاثی مزید باب «افعال» هستند.

۱۸۰- پاسخ: گزینه ۲

کارهای کتابخانه عمومی در ساعت ۷:۴۰ آغاز می‌شود.

۱۸۱- پاسخ: گزینه ۲

بررسی گزینه‌ها:

(۱) «من» مضاف إلیه برای مضاف «كلّ» و مجرور است.

(۲) «من» مفعول برای فعل «يرحمُ» و منصوب است.

(۳) «من» خبر جمله اسمیه و مرفوع است.

(۴) «من» فاعل برای فعل «لا يندم» و مرفوع است.

۱۸۲- پاسخ: گزینه ۱

در گزینه ۱، «قصیده» هم مضاف برای مضاف الیه «الشاعر» و هم موصوف برای صفت «الجميلة» است.

۱۸۳- پاسخ: گزینه ۴

در گزینه ۴، «احتیاجاً» مفعول مطلق تأکیدی برای فعل «تحتاج» است. در سایر گزینه‌ها به ترتیب «حصولاً، عمل و رغبة» مفعول مطلق نوعی هستند.

۱۸۴- پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «و أنتم تحسبون» ← جمله حالیه

(۲) «و هو يحتاج ...» ← جمله حالیه

(۳) «و هي قليلة» ← جمله حالیه

۱۸۵- پاسخ: گزینه ۳

در گزینه ۳، «الطیور» مستثنی است، اما مستثنی‌منه ذکر نشده است.

مستثنی‌منه در سایر گزینه‌ها:

(۱) طالبات (۲) أصدقائي (۴) مواطنونا

تاریخ

۱۸۶- پاسخ: گزینه ۴

در گاه‌شماری مصری، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد. همچنین، آن‌ها برای محاسبه یک چهارم شبانه‌روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند و به قولی کبیسه می‌گرفتند؛ یعنی سال را ۳۶۶ روز محاسبه می‌کردند.

۱۸۷- پاسخ: گزینه ۱

در زمان امپراتور قسطنطین (کنستانتین)، دین مسیحیت رونق بی‌سابقه‌ای یافت؛ زیرا این امپراتور خود به مسیحیت گروید و فرمانی صادر کرد که آزادی این دین را در محدوده امپراتوری روم تضمین می‌کرد. توجه: حدود ۵۰ سال بعد از کنستانتین، مسیحیت، دین رسمی امپراتوری روم شد.

۱۸۸- پاسخ: گزینه ۴

آخرین شهریار اشکانی یعنی اردوان چهارم، در فارس، از اردشیر بابکان ساسانی شکست خورد و سلسله ساسانیان به جای اشکانیان بر سر کار آمد.

۱۸۹- پاسخ: گزینه ۱

در دوره باستان، ضرب سکه طلا در انحصار شاهان بود و شهرها (ساتراپ‌ها) فقط با اجازه پادشاه می‌توانستند سکه نقره ضرب کنند.

۱۹۰- پاسخ: گزینه ۲

به احتمال بسیار زیاد، برخی داستان‌های شاهنامه مانند داستان «بیژن و منیژه» اصل و ریشه اشکانی دارند.

۱۹۱- پاسخ: گزینه ۳

یکی از معروف‌ترین تاریخ‌های محلی، تاریخ سیستان از مؤلفی ناشناخته، در موضوع تاریخ سیستان از ایام قدیم تا سال ۷۲۵ ق. است.

۱۹۲- پاسخ: گزینه ۱

پس از امام سجاد علیه السلام، امامان شیعه کوشش خود را بر ترویج اسلام، مبارزه با جریان‌های فکری منحرف و تربیت شاگردان توانمند متمرکز کردند و منظومه‌ای از معارف اسلامی با عنوان «مکتب اهل بیت» به وجود آوردند.

۱۹۳- پاسخ: گزینه ۱

پس از حذف دولت لخمیان (اعراب لخمی) توسط خسرو پرویز، دسته‌ای از سپاهیان ساسانی، از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران شکست خوردند. در نتیجه این واقعه، عظمت ساسانیان در چشم اعراب فرو ریخت و باعث تشویق و تحریک آنان برای هجوم به کاروان‌ها و آبادی‌های مرزی ایران شد.

۱۹۴- پاسخ: گزینه ۴

تابلوی «شام آخر» یکی از مشهورترین نقاشی‌های لئوناردو داوینچی (نقاش ایتالیایی عصر رنسانس) است.

۱۹۵- پاسخ: گزینه ۳

پاپ، با تکفیر مارتین لوتر از امپراتور مقدس روم خواست تا او را سرکوب کند، ولی شاهزادگان آلمانی از لوتر حمایت کردند و به پاپ و امپراتور، اعتراض کردند؛ به همین دلیل، آنان به پروتستان (اعتراض‌کنندگان) معروف شدند.

۱۹۶- پاسخ: گزینه ۳

میرزا محمدجعفر خورموجی، یکی از مورخان عصر ناصری که از منتقدان تملق‌گویی بوده، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

۱۹۷- پاسخ: گزینه ۲

در نتیجه انقلاب صنعتی، دو پیامد اقتصادی و اجتماعی مهم شکل گرفت:

(۱) گسترش استعمار و غارت کشورهای آسیایی و آفریقایی

(۲) افزایش استثمار و بهره‌کشی از کارگران در داخل اروپا

۱۹۸- پاسخ: گزینه ۳

در عصر قاجار، محاکم شرع به دعاوی مدنی مانند دعوای خانوادگی، ملکی و ارث رسیدگی می‌کردند.

۱۹۹- پاسخ: گزینه ۳

پس از اعدام شیخ فضل‌الله نوری، اختلاف و درگیری و اختلاف داخلی میان مشروطه‌خواهان شدت گرفت و این امر باعث یأس و سرخوردگی روحانیون موافق مشروطه شد.

۲۰۰- پاسخ: گزینه ۴

دولت دکتر مصدق برای مقابله با تهدیدها و تحریم‌های اقتصادی انگلستان، برنامه اقتصاد بدون نفت را اجرا کرد.

جغرافیا

۲۰۱- پاسخ: گزینه ۲

تداوم خشک‌سالی در سال‌های اخیر (علت وقوع پدیده = چرا؟)، موجب پدید آمدن بحران ریزگردها (ماهیت پدیده = چه چیز؟)، در کشورهای جنوب‌غربی آسیا (مکان وقوع پدیده = کجا؟) در فصل‌های مختلف سال (زمان وقوع پدیده = چه موقع؟) شده است.

۲۰۲- پاسخ: گزینه ۴

در رشته‌کوه زاگرس، شیب عمومی کوه‌ها در بخش غربی بیشتر از بخش شرقی است.

علت نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: جهت رشته‌کوه زاگرس، شمال غربی - جنوب شرقی است.

گزینه ۲: به نحوه شکل‌گیری رشته‌کوه زاگرس اشاره دارد؛ نه ویژگی آن.

گزینه ۳: عاملی که باعث فرسایش کوه‌های زاگرس شده، ریزش‌های جوی شدید بوده است، نه آب‌های جاری.

۲۰۳- پاسخ: گزینه ۱

در مناطق نسبتاً خشک کشور ما، رودها بیشتر طغیانی و اتفاقی هستند و فرسایش رودخانه‌ای به‌کندی انجام می‌شود.

۲۰۴- پاسخ: گزینه ۲

از مزایای استفاده از کشت گلخانه‌ای، می‌توان به کاهش مصرف آب، تولید در طول سال و همه‌جا و کنترل بهتر وضعیت کشت، اشاره نمود.

۲۰۵- پاسخ: گزینه ۳

ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است؛ این همگونی اگرچه بیشتر در مرکز ناحیه دیده می‌شود، اما در تمام سطح ناحیه وجود دارد.

۲۰۶- پاسخ: گزینه ۲

تصویر سؤال نشان می‌دهد که زاپنی‌ها با استفاده از صفحه‌های خورشیدی از نور خورشید برای تولید انرژی خورشیدی استفاده می‌کنند. این امر مؤید آن است که هر ناحیه، شرایط خاصی را به انسان‌ها ارائه می‌کند و انسان‌ها در چارچوب آن شرایط دست به عمل می‌زنند؛ یعنی نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.

۲۰۷- پاسخ: گزینه ۱

بارندگی در سواحل دریای خزر، به دلیل وجود رشته‌کوه البرز، بارندگی از نوع کوهستانی (ناهمواری) است. در این نوع بارش، نواحی مرتفع و کوهستان‌ها با توجه به شکل و جهتی که دارند، مانع از آن می‌شوند که هوای مرطوب به‌طور افقی حرکت کند؛ بنابراین، توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود، دمای آن کاهش می‌یابد و دیگر نمی‌تواند رطوبت را در خود نگه دارد و موجب بارش می‌شود.

۲۰۸- پاسخ: گزینه ۳

کلوت یا یاردانگ یکی از اشکال فرسایش «کاوشی» در بیابان‌هاست. این نوع فرسایش حاصل شدن ذرات از یک مکان و انتقال آن‌ها به مکان‌های دیگر است.

۲۰۹- پاسخ: گزینه ۳

فعالیت‌های اقتصادی نوع اول را کشاورزی و فعالیت‌های وابسته به آن تشکیل می‌دهند. یکی از نیازهای و نگرانی‌های بشر امروز، تأمین غذا و امنیت غذایی است، بنابراین، کشاورزی یک فعالیت بسیار مهم اقتصادی به‌شمار می‌رود.

۲۱۰- پاسخ: گزینه ۴

«ملت»، عنصر بنیادین یک کشور است که بدون آن کشور معنا و مفهومی ندارد. تنها با حفظ این عنصر بنیادین است که امکان ادامه حیات برای هر کشوری فراهم می‌شود.

۲۱۱- پاسخ: گزینه ۱

متروپل یا مادرشهر، بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است که البته همواره پایتخت کشور نیست. این شهر به‌علت ارائه خدمات متنوع، در رأس هرم سکونتگاه‌ها قرار می‌گیرد و آستانه نفوذ گسترده‌ای دارد.

۲۱۲- پاسخ: گزینه ۴

زندگی روستاییان عمدتاً به درآمد حاصل از کشاورزی وابسته است، از همین رو، بین درآمد شهرنشینان و روستانشینان شکاف و نابرابری زیادی وجود دارد.

۲۱۳- پاسخ: گزینه ۱

توزیع متوازن جمعیت، یکی از ویژگی‌های مهم برنامه‌های آمایش سرزمین است؛ زیرا باید از تمرکز و انبوهی جمعیت در یک یا چند مادر شهر و مهاجرت بی‌رویه از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ پیشگیری شود.

۲۱۴- پاسخ: گزینه ۲

سازمان سنجش، گزینه ۲ را به‌عنوان پاسخ درست این سؤال معرفی کرده است؛ یعنی عبارات (الف) و (د) را نادرست فرض کرده است که صحیح به نظر نمی‌رسد. به نظر می‌رسد گزینه ۳، پاسخ درست‌تری برای این سؤال باشد؛ زیرا اگرچه هزینه احداث پایانه برای حمل‌ونقل ریلی متوسط برآورد می‌شود، اما هزینه احداث خطوط آهن، به‌ویژه در نواحی دارای موانع و پستی و بلندی و نیز تولید یا خرید واگن‌ها و لوکوموتیوها زیاد است (نادرستی عبارت ب). احداث جاده‌ها و تونل‌ها و آسفالت کردن جاده‌های خاکی باعث فرسایش خاک می‌شود (نادرستی عبارت ج).

۲۱۵- پاسخ: گزینه ۳

در گوشته فوقانی زمین، حرکت مواد مذاب، موجب حرکت صفحات پوسته زمین نسبت به هم می‌شود. این حرکات در ابتدا موجب کشیدگی و فشردگی پوسته زمین می‌شوند و اگر ادامه یابند، شکستگی‌هایی به‌نام گسل ایجاد می‌کنند. در نتیجه، سنگ‌ها به‌طور ناگهانی در امتداد گسل‌ها می‌شکنند و با جابه‌جایی گسل، انرژی زیادی به‌صورت زمین‌لرزه آزاد می‌شود. توجه: اینکه پوسته زمین یکپارچه نیست و از صفحاتی به‌نام پلیت تشکیل شده است، به خودی خود عامل زمین‌لرزه محسوب نمی‌شود.

علوم اجتماعی

۲۱۶- پاسخ: گزینه ۳

- گروه دوستان یک پدیده اجتماعی است.
- متفکران اجتماعی، به‌وجود آمدن پدیده‌های اجتماعی از طریق کنش اجتماعی را درونی‌سازی می‌نامند. ← خلق اثر هنری
- آداب ادب، فرصت‌ها و محدودیت‌های اجتماعی را مطرح می‌کند.
- رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی یک کنش اجتماعی است.

۲۱۷- پاسخ: گزینه ۲

هجوم اقتصادی به ایران تاریخی طولانی دارد و در ادوار مختلف از سوی استعمارگران غربی به‌صورت‌های مختلفی دنبال شده است. این کار در زمان قاجار با تلاش برای اخذ امتیازات مختلف مانند امتیاز رویتزر، رژی و... و در دوره پهلوی از طریق تاراج نفت، فروش جنگ‌افزار و کالاهای مصرفی و صنایع مونتاز و تخریب بنیان‌های تولید ملی به‌ویژه روح خودباوری ملت ایران انجام شد.

۲۱۸- پاسخ: گزینه ۲

- برخی فرهنگ‌ها جبرگرا و غیرمسئول‌اند. آن‌ها نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان را انکار می‌کنند.
- در فرهنگ معنوی و دینی، آبادی دنیا هدف مستقلی نیست.
- انسان مدرن با انقلاب صنعتی، تسلط و پیروزی بر طبیعت را بر خود نوید می‌داد، ولی از همین منظر، طبیعت نیز نخستین مسائل و مشکلات خود را نشان داد.
- قبول تفاوت‌ها و محترم شمردن آن‌ها در فرهنگ جهانی اهمیت بسیاری دارد.

۲۱۹- پاسخ: گزینه ۱

- مسلمانان آسیای جنوب شرقی از طریق تجارت با فرهنگ اسلامی آشنا شدند و به آن روی آوردند.
- اروپاییان در هجوم به قاره آمریکا برای تأمین سلطه خود، پانزده میلیون سرخ‌پوست را نابود کردند و مناطقی نظیر هائیتی، کوبا، نیکاراگوئه و سواحل ونزوئلا را که تراکم جمعیتی بالایی داشتند، از جمعیت خالی کردند.
- در دوره رنسانس فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود، به‌سوی حذف پوشش دینی گام برداشت.

۲۲۰- پاسخ: گزینه ۱

دولت - ملت‌ها، حاکمیت‌های سیاسی - اقتصادی جدید بودند که نخستین بار در اروپای غربی با افول قدرت کلیسا پدید آمدند. آن‌ها برخلاف حاکمیت‌های پیشین، خود را با هویت دینی و معنوی نمی‌شناختند و کاملاً سکولار بودند. هویت آن‌ها اغلب ناسیونالیستی و قومی است.

۲۲۱- پاسخ: گزینه ۲

- پرداختن به حل چالش‌های جامعه خود در چارچوب بنیان‌های فرهنگ غرب ← رویکرد مارکس نسبت به عالم
- خودباختگی فرهنگی به عنوان مشکل کشورهای فقیر ← اصطلاح استعمارگر و استعمارزده
- فرهنگ اسلامی را بزرگ‌ترین تهدید غرب دانستن ← نظریه هانتینگتون

۲۲۲- پاسخ: گزینه ۳

- اگر یک جهان اجتماعی با کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی مواجه شود، گرفتار کهولت و مرگ می‌شود.
- فروریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا، فرصت، بروز و ظهور پیدا کنند.

■ کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف: برخی صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند.

۲۲۳- پاسخ: گزینه ۴

- جنگ جهانی دوم به مرزها محدود نماند، به درون شهرها کشیده شد و غیرنظامیان، زنان و کودکان را نیز درگیر جنگ ساخت.
- جنگ ویتنام زمانی آغاز شد که آتش جنگ کره به تازگی خاموش شده بود.
- هیچ‌یک از این دو جنگ، منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت.

۲۲۴- پاسخ: گزینه ۳

آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را دربرمی‌گیرد. البته سرمایه‌داران با وجود آسیب‌هایی که می‌بینند، با استفاده از ابزارهایی که دارند، فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند؛ به همین دلیل، بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد و بر دامنه آن افزوده می‌شود.

۲۲۵- پاسخ: گزینه ۳

- اختلافات سیاسی و منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای ← بحران زیست‌محیطی
- تأمین روزی کارگران و اقشار ضعیف جوامع غربی ← مرکز و پیرامون
- به سخره گرفتن فیلسوفان مدافع نوانخانه‌ها ← چالش فقر و غنا

۲۲۶- پاسخ: گزینه ۲

- پیدایش فلسفه روسو ← غرب جدید
- مخالفت آناپاتیست‌ها با جریان دنیاگرایانه ← رنسانس
- جست‌وجوی سنت‌های دینی توسط نخبگان جهان غرب ← پسامدرن
- تبدیل مسجد ایاصوفیا به موزه توسط آتاتورک ← سکولار

۲۲۷- پاسخ: گزینه ۴

- تغییر ساختار سیاسی ← انقلاب اجتماعی
- از بین بردن آزادی افراد ← تحقق جوامع سوسیالیستی
- پایان مبارزات عقیدتی سیاسی بشر از نظر فوکویاما ← فروپاشی بلوک شرق و غلبه نظام لیبرال دموکراسی غرب

۲۲۸- پاسخ: گزینه ۴

- کنت جنگ را امری عارضی و تحمیلی می‌داند.
- هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند.
- ماکس وبر فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند علم می‌داند.

۲۲۹- پاسخ: گزینه ۱

این دیدگاه در تقابل با رویکرد اول، این ادعا را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است، انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند.

۲۳۰- پاسخ: گزینه ۳

- قسمت اول: جامعه‌شناسان تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی، بر این باورند که کنشگران بر اساس معانی ذهنی خود دست به عمل می‌زنند.
- قسمت دوم: جامعه‌شناسان انتقادی به دنبال یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی هستند.

۲۳۱- پاسخ: گزینه ۲

- آلیگارش می‌ماند حکومت اقلیتی از سرمایه‌داران که در برابر اکثریت مردم مسؤول نیستند و قدرت را در جهت منافع خود به کار می‌گیرند.
- آریستوکراسی حکومت نخبگانی است که از امتیازات طبقاتی برخوردار بوده‌اند.
- حکومت پاپ بر واتیکان و کلیسای جهانی کاتولیک از جمله حکومت‌های موناشری دانسته شده است.

۲۳۲- پاسخ: گزینه ۴

جامعه‌شناسان انتقادی برای عبور از واقعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب، به دنبال مدرک‌ها و معیارهایی هستند که وضع مطلوب‌تر را شناسایی کنند و برای عبور از وضع موجود راهکارهایی ارائه می‌دهند.

۲۳۳- پاسخ: گزینه ۲

رویکرد اول را ناعادلانه می‌دانند زیرا:

- (۱) افرادی که در طبقه اجتماعی پایین متولد می‌شوند حتی با داشتن شایستگی و تلاش برابر با افرادی که در طبقه اجتماعی بالا متولد می‌شوند، به سادگی امکان رقابت ندارند.
- (۲) نقطه آغاز رقابت یکسان نیست.
- (۳) با فطرت انسانی سازگار نیست.

۲۳۴- پاسخ: گزینه ۱

- فراهم نمودن امکان مشارکت ما در زندگی اجتماعی ← فایده قواعد اجتماعی
- تأکید بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوب‌گر ← رویکرد جامعه‌شناسان انتقادی
- آزادی را به عنوان مهمترین ارزش اجتماعی دانستن ← ویژگی لیبرال دموکراسی
- ضروری دانستن وجود یک ساختار مشترک سیاسی و انتقادی ← مدل تکثرگرا

۲۳۵- پاسخ: گزینه ۴

عبارت اول نادرست است زیرا: در جهان اجتماعی، بعد ذهنی پدیده‌ها اهمیت بیشتری دارد.
عبارت دوم نادرست است، زیرا: از پایان قرن بیستم با افول حس‌گرایی فرهنگ غرب دچار بحران معرفت‌شناختی شد.
عبارت چهارم نادرست است، زیرا: اگر تبیین را دانش جهان‌شمول بدانیم، تفسیر دانش محلی است.

فلسفه و منطق

۲۳۶- پاسخ: گزینه ۲

هریک از ما در سراسر زندگی خود به منطق نیازمندیم؛ زیرا می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم‌گیری کنیم؛ بنابراین استفاده از منطق در همه علوم و فعالیت‌های ذهنی بشر، گریزناپذیر است.
گزینه ۱: برعکس این مطلب صحیح است. یعنی در تعریف به کمک تصورات معلوم به تصور مجهول دست می‌یابیم.
گزینه ۳: منطق ابزار سایر دانش‌ها از جمله ریاضیات است، نه سایر دانش‌ها ابزار منطق.
گزینه ۴: در تصور به واقعیت داشتن یا نداشتن مفهوم کاری نداریم، پس «وجود داشتن» در ضمن هیچ تصویری نیست.

۲۳۷- پاسخ: گزینه ۲

این عبارت دو معنا می‌تواند داشته باشد: (۱) من از اینکه شما را راهنمایی کردم، پشیمانم. (۲) من از اینکه شما مرا راهنمایی کردید، پشیمانم؛ بنابراین ابهام در عبارت دارد.

تذکر: مغالطه «ابهام در عبارات» در کتاب منطق چاپ ۹۷ به بعد، به مغالطه «ابهام در مرجع ضمیر» تغییر نام داده است. اگر بخواهیم مغالطه مطرح‌شده در این گزینه را به نحوی بر مغالطه «ابهام در مرجع ضمیر» تطبیق دهیم، می‌توانیم بگوییم که مصدر «راهنمایی» در درون خود، دو ضمیر پنهان و مستتر دارد که یک فاعلی و دیگری مفعولی است و مرجع این دو ضمیر مشخص نیست. هم ممکن است مرجع ضمیر فاعلی «راهنمایی»، «من» و مرجع ضمیر مفعولی آن، «شما» باشد (یعنی من شما را راهنمایی کردم) و هم برعکسش ممکن است. یعنی می‌توان گفت مرجع ضمیر فاعلی «راهنمایی»، «شما» و مرجع ضمیر مفعولی آن، «من» است (یعنی شما مرا راهنمایی کردید).

گزینه ۱: ابهام در عبارات ندارد، ولی «قیمت» مشترک لفظی است: (۱) ارزش. (۲) نرخ. اگر «قیمت» به معنای «ارزش» باشد، معنای جمله این است که «این تابلو بی‌ارزش است» و اگر «قیمت» به معنای «نرخ» باشد، معنای جمله این می‌شود که «این تابلو نرخ ندارد» (کنایه از اینکه نرخ محدود و معین ندارد و هر نرخ‌ی برای آن تعیین کنند، بیشتر می‌آورد)، پس مغالطه اشتراک لفظ است.

گزینه ۳: مغالطه اشتراک لفظ است، زیرا «کم‌یاب» اول یعنی «کم‌تعداد» و «کم‌یاب» دوم یعنی «نادر» (کم‌نظیر از جهت نوع و کیفیت) است.
گزینه ۴: مغالطه توسل به معنای ظاهری است، زیرا «روان‌شناسی» به دلالت التزامی یعنی دانشی که مطالعه علمی رفتار و فرایندهای ذهنی انسان را برعهده دارد، اما در اینجا به معنای شناختن روان‌های انسان‌ها (معنای مطابقی) به کار رفته است.

۲۳۸- پاسخ: گزینه ۱

نسبت‌های چهارگانه در کتاب درسی فقط بین مفاهیم کلی تعریف شده‌اند. در عبارت موردنظر، این مفاهیم کلی‌اند: «یک توریست آلمانی، آشنا، عکاس، خبرنگار، زاده مادری اصفهانی، به اصفهان آمده» و این مفاهیم جزئی هستند: «امروز، من، او و دیروز». تمام مفاهیم کلی ذکر شده، با هم رابطه عموم و خصوص من وجه دارند.

۲۳۹- پاسخ: گزینه ۱

تعریف «جاندار»، جامع نیست (شامل گیاهان نمی‌شود)، ولی مانع است (هر دارای حواسی، جاندار است) و دوری هم نیست (از خود مفهوم «جاندار» استفاده نکرده است) (رد گزینه‌های ۲ و ۳).
تعریف «متافیزیک»، مانع نیست (شامل «ریاضیات» هم می‌شود)، اما جامع است («متافیزیک» فلسفه است و روش آن قیاسی و استدلالی است) (رد گزینه ۴).

۲۴۰- پاسخ: گزینه ۴

از استدلال تمثیلی استفاده شده است، چون فراموشی نوع غذای خورده‌شده در ۱۰ اسفند را دلیل فراموشی رانندگی کامیونی با محموله‌ای خاص در همان روز گرفته است (وجه مشابَهت، تاریخ است و حکم تسری داده شده، فراموشی است). این تمثیل ناروا است، زیرا غذا خوردن اتفاقی است که هر روز رخ می‌دهد و طبیعی است که انسان نوع غذاهایی را که در روز معینی در ماه‌ها قبل خورده است، فراموش کند، اما رانندگی یک کامیون با یک محموله ویژه (احتمالاً غیرقانونی) اتفاقی است که به یاد می‌ماند.

۲۴۱- پاسخ: گزینه ۴

قضیه شخصی قضیه‌ای است که موضوع آن مفهوم جزئی باشد. در جمله «شیر برعکس ریش می‌شود» موضوع قضیه «شیر» است که چون «همین لفظ نوشته‌شده» موردنظر است، مفهومی جزئی است.
سایر گزینه‌ها: یک شیر مشخص موردنظر نیست؛ بنابراین مفهوم کلی محسوب می‌شود.

۲۴۲- پاسخ: گزینه ۳

در تداخل از صدق کلی، صدق جزئی نتیجه می‌شود؛ بنابراین اگر بپذیریم که «همه نمرات این دانش آموز بیست است»، باید متداخل آن یعنی «بعضی نمرات این دانش آموز بیست است» را هم بپذیریم.
گزینه ۱: این دو قضیه متضاد هستند. در تضاد از کذب یک طرف، نمی‌توان نتیجه‌ای درباره طرف دیگر گرفت.
گزینه ۲: این دو قضیه متداخل هستند. در تداخل از کذب کلی نمی‌توان نتیجه‌ای درباره جزئی گرفت.
گزینه ۴: این دو قضیه عکس هم هستند، ولی سالبه جزئی عکس لازم‌الصدق ندارد.
تذکر: گزینه ۱ را با توجه به محتوای قضایا هم می‌شود رد کرد، زیرا از یک مطلب درست (یعنی کذب «هیچ کتابی ارزان نیست»)، نتیجه‌ای نادرست گرفته است، ولی این روش برای گزینه‌های دیگر جواب نمی‌دهد. به عبارت دیگر از نظر محتوایی هر سه گزینه دیگر درست‌اند و معلوم نیست کدام یک پاسخ تست است؛ بنابراین توصیه می‌شود اینگونه تست‌ها را همیشه از طریق قواعد منطقی حل کنید، نه از طریق محتوا.

۲۴۳- پاسخ: گزینه ۳

در گزینه ۳ همه شرایط اعتبار برقرار است.

گزینه ۱: شرط دوم نقض شده است (حد وسط در هر دو مقدمه منفی است).

گزینه‌های ۲ و ۴: شرط سوم نقض شده است («الف» در نتیجه مثبت و در مقدمه منفی است).

۲۴۴- پاسخ: گزینه ۴

این قضیه منفصل مانعة‌الجمع است، زیرا دو طرف با هم صادق نمی‌شوند، ولی با هم کاذب می‌شوند؛ بنابراین اگر مقدار پیوسته‌ای مثلث باشد، غیرشکل نیست و اگر غیرشکل باشد، مثلث نیست؛ بنابراین «هیچ غیرشکلی مثلث نیست» (این قضیه را الف می‌نامیم). از تداخل الف گزینه ۴ به‌دست می‌آید.

گزینه ۱: این قضیه نه متقابل الف است و نه عکس مستوی آن، زیرا «غیرشکل» و «مثلث» تبدیل به «غیرمثلث» و «شکل» شده‌اند.

گزینه ۲: نقیض عکس مستوی الف است؛ بنابراین کاذب خواهد بود.

گزینه ۳: نقیض الف و بنابراین کاذب است.

تذکر: این سؤال را با توجه به محتوای گزینه‌ها هم می‌شد پاسخ داد، زیرا فقط گزینه ۴ از نظر معنایی صادق است.

۲۴۵- پاسخ: گزینه ۲

تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند به سؤالات بنیادی موجب ظهور دانشی به‌نام «فلسفه» شده است. قانونمندی در روش همه علوم وجود دارد، ولی روش فلسفه روش خاصی است که همان استدلال عقلی و قیاسی است.

گزینه ۱: هیچ مسئله فلسفی با روش تجربی بررسی نمی‌شود.

گزینه ۳: درست است که تفکر فلسفی خاص فیلسوفان نیست و این تفکر از آغازین روزهای حیات انسانی وجود داشته است، ولی چنین نیست که از آغازین روزهای حیات هر انسانی (یعنی دوران نوزادی) خود را نشان دهد بلکه مربوط به دوره نوجوانی به بعد است.

گزینه ۴: حیرت فلسفی مربوط به مسائل فلسفی است، نه مسائل روزمره (تذکر: بحث «حیرت فلسفی» از کتاب فلسفه یازدهم چاپ ۹۸ حذف شده است).

۲۴۶- پاسخ: گزینه ۳

شاخه‌های دانش فلسفه (فلسفه‌های مضاف)، آن دسته از دانش‌های فلسفی هستند که قوانین بنیادی وجودشناسی و معرفت‌شناسی را به محدوده‌های خاص منتقل می‌سازند و قوانین بنیادی آن محدوده از وجود را بیان می‌کنند. بدین ترتیب با تأمل فیلسوفانه در حوزه‌هایی مانند اخلاق، دین، تاریخ و طبیعت، شاخه‌هایی از فلسفه مانند فلسفه اخلاق، فلسفه دین، فلسفه تاریخ و فلسفه طبیعت شکل می‌گیرد. گزینه ۱: پل ارتباطی، فلسفه اولی نیست بلکه فلسفه مضاف است.

گزینه ۲: فلسفه اولی بخش اصلی فلسفه است و شامل شاخه‌های فلسفه نمی‌شود (تذکر: در کتاب فلسفه یازدهم چاپ ۹۸ به بعد، فلسفه اولی معادل دانش فلسفه امروزی یعنی کل فلسفه محسوب شده است و شامل ریشه و شاخه‌های فلسفه می‌شود).

گزینه ۴: بنیان‌های علوم در شاخه‌های فلسفه ساخته می‌شوند، نه اینکه بنیان شاخه‌های فلسفه را شاخه‌های علوم بسازند.

۲۴۷- پاسخ: گزینه ۱

گزنوفانس به روشنی از خدای یگانه یاد می‌کند و می‌گوید: «فقط یک خدا، بزرگ‌ترین خدا در میان خدایان و آدمیان، که نه در صورت، شبیه مخلوقات فانی است و نه در فکر و اندیشه». (تذکر: گزنوفانس و اعتقاد او به کلی از کتاب فلسفه یازدهم چاپ ۹۸ حذف شده است).

گزینه ۲: از نظر پارمنیدس «شدن» از ویژگی‌های اساسی موجودات نیست (بلکه از مفاهیم اساسی فلسفه است) زیرا او وجود را یک حقیقت ثابت می‌داند.

گزینه ۳: هراکلیتوس معتقد بود آتش عنصر اولیه سازنده سایر عناصر است، نه اینکه موجودات را بسوزاند و نابود کند (تذکر: البته اینکه آتش عنصر اولیه است در کتاب فلسفه چاپ ۹۸ حذف شده است).

گزینه ۴: از تالس هیچ نوشته‌ای باقی نمانده است و مطلب ذکر شده از آثار خود تالس فهمیده نمی‌شود بلکه می‌توان از روی نوشته‌های برخی فیلسوفان بعدی درباره نظرات تالس، آن را فهمید.

تذکر: مطالب این تست در کتاب فلسفه یازدهم چاپ ۹۸ مربوط به درس ۴ است، نه درس ۳.

۲۴۸- پاسخ: گزینه ۳

این سخن که «دانای حقیقی فقط خداست» سخن سقراط است، ولی معنای آن بی‌بهره بودن انسان از دانایی نیست. سقراط خود منادی لزوم جست‌وجوی دانش بود و لذا امکان بهره‌مندی انسان از دانش را قبول داشت؛ بنابراین مقصود از «دانای حقیقی» بودن خداوند این است که در برابر عظمت جهان و علم الهی، هیچ‌کس نباید مدعی دانایی باشد، زیرا فقط خداست که همه چیز را حقیقتاً می‌داند.

گزینه‌های ۱ و ۴: سقراط در دادگاه گفت: «ای مردم! کسی که راه درست را یافت و آن را در پیش گرفت، هرگز نباید از خطر هراسی به دل راه دهد. اکنون که خداوند مرا مأمور کرده تا در جست‌وجوی دانش بکوشم و آن را به دیگران بیاموزم، آیا پسندیده است که از ترس مرگ یا هر خطر دیگری از فرمان الهی سربزنم؟»

گزینه ۲: سقراط به این دلیل با جهل مرکب مدعیان دانایی مقابله می‌کرد و راز سروش معبد دلفی را در برتری جهل ساده می‌دانست که کسی که مبتلا به جهل مرکب است و ادعای دانایی می‌کند، در پی کسب دانایی و حقیقت نخواهد بود.

۲۴۹- پاسخ: گزینه ۴

این جمله به محدودیت قلمرو شناخت مربوط است.

سایر گزینه‌ها: درباره «ماهیت و چیستی شناخت» یا «ابزارهای آن» مطلبی بیان نکرده است. به «امکان شناخت» هم مربوط نیست، زیرا نشناختن بسیاری از واقعیت‌ها نشانه امکان شناخت نیست.

۲۵۰- پاسخ: گزینه ۱

شناخت عقلی، به انسان این امکان را می‌دهد تا یافته‌هایی سودمند درباره کل هستی، که امکان درک تجربی آن هیچ‌گاه وجود ندارد، به دست بیاورد و این یافته‌های عقلانی را در زندگی خود، اساس سایر دانش‌ها قرار دهد (در اینجا مقصود از دانش‌های بشری، دانسته‌های بشر است، نه رشته‌های علمی).

گزینه ۲: «درون‌نگری» از اقسام شناخت عقلی نیست، زیرا شناخت عقلی صرفاً با تأمل حاصل می‌شود و به منبع شناختی دیگری نیاز ندارد، ولی درون‌نگری با تأمل در یافته‌های درونی حاصل می‌شود؛ بنابراین نیاز به یافته‌های درونی دارد. (تذکر: اصطلاح «درون‌نگری» از کتاب فلسفه چاپ ۹۸ حذف شده است، ولی مفهوم آن وجود دارد).

گزینه ۳: شناخت بی‌واسطه، شناخت قلبی است، اما شناخت عقلی با واسطه تعقل محض (استدلال عقلی محض) حاصل می‌شود.

گزینه ۴: شناخت عقلی بدون استفاده از یافته‌های حسی و تجربی است.

۲۵۱- پاسخ: گزینه ۱

توجه ویژه‌ای که تجربه‌گرایان از جمله پوزیتیویست‌ها به تجربه کردند و بی‌مهری آنان به تفکر عقلی، اشکالات نظری متعددی را پدید آورد که می‌توان آن‌ها را از نارسایی‌های روش آنان به حساب آورد. از جمله این نارسایی‌ها یکی این است که تجربه توانایی تبیین هر مسئله‌ای را ندارد؛ مثلاً تجربه نمی‌تواند درباره نیاز جهان به مبدأ و خدا، وجود عوالمی غیر از عالم طبیعت و خوب و بدهای اخلاقی اظهارنظر کند، زیرا توانایی آن محدود به حس و تجربه است؛ بنابراین تجربه علمی موردنظر پوزیتیویسم صلاحیت و توان ورود به برخی از حیطه‌های معرفت بشری را ندارد.

گزینه ۲: ملاک بودن سودمندی، دیدگاه پراگماتیسم بود که در پی نارسایی‌های تجربه‌گرایی به وجود آمد، نه اینکه خودش از این نارسایی‌ها باشد.

گزینه ۳: این مطلب مورد تأیید پوزیتیویست‌ها بود و هیچ اشکال نظری هم متوجه آن نبود.

گزینه ۴: این مطلب باور نسبی‌گرایان است که در پی نارسایی‌های تجربه‌گرایی به وجود آمد، نه اینکه خودش از این نارسایی‌ها باشد.

۲۵۲- پاسخ: گزینه ۲

از نظر افلاطون انسانی که آراسته به چهار فضیلت «حکمت»، «خویشترداری»، «شجاعت» و «عدالت» است، نیک‌بخت است. سایر گزینه‌ها: هر سه گزینه، عدالت بین قوا را که مورد تأکید افلاطون بود، نقض می‌کنند.

۲۵۳- پاسخ: گزینه ۴

وقتی تعریف حقیقی یک شیء یا اجزای تعریفی‌اش بر آن حمل شوند، حمل اولی ذاتی و بی‌نیاز به دلیل است. یعنی نمی‌توان از دلیل حمل، سؤال کرد. پلاتین هم نوعی فلز است که در تعریف حقیقی آن «فلز بودن» وجود دارد؛ بنابراین نمی‌توان از دلیل حمل «فلز» بر «پلاتین» سؤال کرد.

سایر گزینه‌ها: در هیچ کدام محمول تعریف حقیقی موضوع یا جزئی از این تعریف نیست.

۲۵۴- پاسخ: گزینه ۳

واجب‌الوجود بالغیر یعنی موجودی که وجوب وجودش از ناحیه ذات خودش نیست بلکه از سوی علت، ضرورت یافته است، پس ضرورت وجود او از ناحیه دیگری است.

گزینه ۱: این تعریف مانع نیست، زیرا شامل ممکن‌الوجودهای ناموجود (مثل دیو) که واجب‌الوجود بالغیر نیستند هم می‌شود.

گزینه ۲: «ماهیت» یعنی خود «چیستی» و لذا «چیستی» برای آن دریافت کردنی نیست. ضمن اینکه علت، «هستی» می‌دهد، نه «چیستی». گزینه ۴: اولاً «وجوب» از «وجود علت» گرفته می‌شود، نه ماهیت آن. ثانیاً بر فرض که ماهیت را وجوب‌دهنده بدانیم، این تعریف جامع نیست، زیرا شامل معلول‌های بی‌واسطه خدا نمی‌شود. این معلول‌ها گرچه واجب‌الوجود بالغیر هستند، ولی وجوب خود را از واجب‌الوجود بالذات گرفته‌اند، نه از یک ماهیت دیگر. توجه داشته باشید که در فلسفه برای واجب‌الوجود بالذات، ماهیت در نظر نمی‌گیرند، زیرا ماهیت، ذاتاً حالت امکانی دارد.

۲۵۵- پاسخ: گزینه ۲

هیوم معتقد است که بر اثر تکرار مشاهده دو پدیده مثل خورشید و روشن شدن زمین، در ذهن ما چنین تداعی می‌شود که خورشید «علت» روشن شدن زمین است. این تداعی چیزی جز یک امر روانی ناشی از توالی پدیده‌ها نیست. از این طریق است که ما عادت کرده‌ایم چیزی را علت چیزی دیگر بنامیم؛ بنابراین نظریه او درصدد تبیین چرایی باور عمومی آدمیان به اصل علیت است. گزینه‌های ۱ و ۳: این نظریه درصدد تبیین نقش روان یا عقل نیست بلکه صرفاً با هدف تبیین چرایی باور به علیت، آن را یک امر روانی می‌داند. گزینه ۴: این نظریه به چگونگی درک اصل علیت می‌پردازد، نه به چگونگی کشف علت‌های طبیعی.

۲۵۶- پاسخ: گزینه ۱

این مصرع، نتیجه فعل خاص (بدی) را یک امر خاص (آفات) می‌داند، پس اتفاق به معنای نفی اصل سنخیت را رد می‌کند.

۲۵۷- پاسخ: گزینه ۱

مقدمه اول استدلال دکارت: «من از حقیقتی نامتناهی و علیم و قدیر که خود من و هرچیز دیگری به‌وسیله او خلق شده‌ایم، تصویری دارم». مقدمه دوم: «این تصور نمی‌تواند از خودم باشد؛ زیرا من موجودی متناهی‌ام. پس، این تصور از من و هر موجود متناهی دیگری نیست بلکه از یک وجود نامتناهی است؛ اوست که می‌تواند چنین ادراکی را به من بدهد». بنابراین اساس استدلال دکارت بر «تصور خدا» و نیازمندی این تصور به وجود خدای نامتناهی، مبتنی است.

۲۵۸- پاسخ: گزینه ۳

اگر معلولی که اکنون موجود است علتی داشته باشد که آن علت هم خودش معلول باشد، به ناچار، این معلول هم علت دیگری دارد. حال اگر این علت دوم هم معلول باشد، برای موجود شدن به علت سومی نیازمند است. اکنون اگر سلسله علت‌ها بخواهد تا بی‌نهایت پیش برود، یعنی منتهی به علتی نشود که معلول دیگری نباشد، «تسلسل علل نامتناهی» پیش می‌آید؛ بنابراین این حالت وقتی رخ می‌دهد که علت و معلول‌های مترتب بر هم، منتهی به هیچ علت غیرمعلول نشوند.

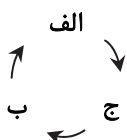
گزینه ۱: این بیان، با دوری بودن تعداد متناهی از علت و معلول‌ها هم سازگار است. یعنی مثلاً اگر سه موجود «الف»، «ب» و «ج» داشته باشیم به‌صورتی که «الف» معلول «ب» و «ب» معلول «ج» و «ج» نیز معلول «الف» باشد، در این صورت، هر موجودی معلول علتی است و آن علت، معلول علتی دیگر است و تسلسل علل نامتناهی هم رخ نداده است.

گزینه ۲: این تسلسل علل نامتناهی نیست بلکه تسلسل معلول‌های نامتناهی است.

گزینه ۴: ممکن است این موجودات بی‌شمار همگی معلول یک علت واحد باشند و تسلسلی هم رخ ندهد.

۲۵۹- پاسخ: گزینه ۴

پارمنیدس، معتقد به وجود عقلی بود که عقل انسان برای فهم امور باید به آن متصل شود. افلاطون نیز به چنین عقلی، که آن را «عقل جهانی» می‌نامید، اعتقاد داشت (تذکر: این مطلب از کتاب فلسفه دوازدهم چاپ ۹۹ حذف شده است). سایر گزینه‌ها: مربوط به دیدگاه افلاطون نمی‌شوند و بیشتر با اندیشه هراکلیتوس هم‌خوانی دارند.

۲۶۰- پاسخ: گزینه ۲

عقل در معرفت دینی دو نقش دارد. نقش ابزاری که به کمک آن در آیات و روایات می‌اندیشیم و احکام و معارف آن‌ها را به دست می‌آوریم و نقش منبعی که خودش مستقل از آیات و روایات و در کنار آن‌ها به عنوان یک منبع معرفت مورد استفاده قرار می‌گیرد. همه گزینه‌ها غیر از گزینه ۲ نقش ابزاری عقل را نشان می‌دهند، اما لزوم نبوت و نزول وحی بر پیامبران مطلبی است که عقل مستقل از آیات و روایات آن را اثبات می‌کند و در حقیقت این مطلب، مقدمه رجوع به آیات و روایات است و نمی‌تواند خودش از طریق این منابع اثبات شود. (تذکر: این مطلب از کتاب فلسفه دوازدهم چاپ ۹۹ حذف شده است.)

روان‌شناسی

۲۶۱- پاسخ: گزینه ۲

مهم‌ترین ویژگی روش‌های شهودی، شخصی و غیرقابل تعمیم بودن آن‌ها است. گزینه‌های ۱ و ۳ ویژگی روش علمی است.

۲۶۲- پاسخ: گزینه ۲

اهداف علم روان‌شناسی به ترتیب عبارتند از: توصیف، تبیین، پیش‌بینی و کنترل. وقتی به دنبال بررسی علت و چرایی پدیده‌ها هستیم، هدفمان «تبیین» است.

۲۶۳- پاسخ: گزینه ۴

منظور از تعریف عملیاتی این است که در روش علمی، هر متغیر باید به صورت دقیق و عینی تعریف شود. هرچه متغیر دقیق‌تر تعریف شود، اندازه‌گیری هم آسان‌تر است.

دقت کنید «تعریف عملیاتی» که یکی از ویژگی‌های روش علمی است و «توصیف» که یکی از اهداف علم تجربی است، به هم شباهت دارند. در این سؤال با توجه به لفظ «در روش علمی» ذهن شما باید به سمت ویژگی‌های روش علمی و تعریف عملیاتی هدایت شود. ضمن اینکه بیان عینی (بیان کمی و قابل اندازه‌گیری) مختص تعریف عملیاتی است.

۲۶۴- پاسخ: گزینه ۱

اندازه‌گیری یعنی نسبت دادن عدد به ویژگی‌های اشیا و افراد. تعریف عملیاتی موجب سهولت اندازه‌گیری می‌شود. گزینه ۴: (آزمون) وسیله‌ای برای اندازه‌گیری است.

۲۶۵- پاسخ: گزینه ۱

در روان‌شناسی به رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی است، ریش می‌گویند. ریش یا پختگی به معنای آن دسته از تغییراتی است که به آمادگی زیستی وابسته است و با گذشت زمان طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌گیرد. عوامل محیطی نیز می‌تواند تا حدودی بر ریش یا پختگی تأثیر بگذارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های ۲ و ۴: اشاره به عوامل محیطی (یادگیری) دارند.

گزینه ۳: پیش‌بینی تغییرات در طول زندگی کار روان‌شناسان رشد است.

۲۶۶- پاسخ: گزینه ۳

مفهوم بیت سوم: همان‌طور که نگاه داشتن گردو بر روی گنبد بی‌فایده است، اگر کسی ذات بدی داشته باشد، تربیت در او بی‌اثر خواهد بود، پس اهمیت عوامل وراثتی را نشان می‌دهد.

سایر گزینه‌ها بر نقش عوامل محیطی تأکید می‌کنند.

۲۶۷- پاسخ: گزینه ۲

در نوجوانی اندام‌های داخلی رشد قابل توجهی پیدا می‌کنند؛ به طوری که اندازه و ظرفیت شش، سه برابر و اندازه قلب دو برابر می‌شود و حجم کلی خون نیز افزایش می‌یابد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: نوجوانان به طور ناگهانی تغییرات زیادی را در بسیاری از حیطه‌های جسمی و روانی تجربه می‌کنند.

گزینه ۳: در نوجوانی اندازه بدن به سرعت افزایش می‌یابد و تناسب بدن به سرعت تغییر می‌کند.

گزینه ۴: در حدود یک سال پس از افزایش قد و وزن، ماهیچه‌ها رشد بیشتری می‌کنند.

۲۶۸- پاسخ: گزینه ۲

بر اساس اصل مشابهت ما معمولاً تمایل داریم اشیا را بر اساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: بر اساس اصل تکمیل ما تمایل داریم، اشیا ناقص را به صورت کامل ببینیم.

گزینه ۳: بر اساس اصل استمرار، ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم، نه منقطع و غیر پیوسته.

گزینه ۴: روان‌شناسان گشتالت بر این باور بودند که روش‌های جزءنگر، درک جامعی ایجاد نمی‌کند و اجزای یک گروه به صورت یک کل ادراک می‌شوند.

۲۶۹- پاسخ: گزینه ۱

آماده‌سازی زمانی است که شناخت محرک معینی تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار بگیرد. در پدیده آماده‌سازی ارائه پیشین محرک، دریافت بعدی را آسان می‌کند و ما نسبت به این موضوع آگاهی کامل نداریم.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: خوگیری آفت تمرکز است. خوگیری شامل عادت کردن به محرک خاص است به نحوی که به تدریج کمتر و کمتر به آن محرک می‌پردازیم.
گزینه ۳: بر اساس اصل مشابهت ما اشیای شبیه به هم را در یک گروه قرار می‌دهیم.
گزینه ۴: تقارب همان اصل تکمیل است که بر اساس آن ما تمایل داریم، اشیای ناقص را به صورت کامل ببینیم.

۲۷۰- پاسخ: گزینه ۳

وجود خطاهای ادراکی نشانگر این است که آنچه را حس می‌کنیم، الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراک می‌کنیم. یعنی محرک خارجی وجود دارد، اما ادراک آن مطابق با واقعیت نیست.
بررسی گزینه‌ها:

گزینه‌های ۱ و ۴: خطایی صورت نگرفته است.

گزینه ۲: وقتی محرک خارجی وجود ندارد و احساس نمی‌شود، ولی ادراک می‌شود، توهم رخ داده است.

۲۷۱- پاسخ: گزینه ۱

مراحل حافظه به ترتیب عبارتند از: (۱) رمزگردانی (به خاطر سپردن) (۲) اندوزش یا ذخیره‌سازی (۳) بازیابی (به خاطر آوردن)
در مثال سؤال، دانش‌آموزان مطلب را به خاطر سپرده‌اند و آن را تا روز امتحان در حافظه خود نگه داشته‌اند، ولی نتوانسته‌اند آن را به خاطر بیاورند و از حافظه خود بیرون بکشند، یعنی در بازیابی دچار مشکل شده‌اند. قرار گرفتن در راه‌پله یا کوچه یا خیابان در حکم نشانه است که به بازیابی اطلاعات کمک می‌کند.

۲۷۲- پاسخ: گزینه ۱

روش‌های تحلیلی مورد قبول همگان است، لذا از اعتبار عمومی بیشتری برخوردار است. سایر گزینه‌ها روش‌های اکتشافی هستند که عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی هستند.

۲۷۳- پاسخ: گزینه ۴

روش‌های اکتشافی نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارند و در حداقل زمان به راه‌حل می‌رسند، اما اعتبار آن راه‌حل‌ها با گذشت زمان به شدت متزلزل می‌شود. این روش‌ها عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی است.
سایر گزینه‌ها ویژگی روش تحلیلی هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: روش‌های تحلیلی از قواعد مشخصی تبعیت می‌کنند.

گزینه ۲: روش‌های تحلیلی دستیابی به راه‌حل مسئله را تضمین می‌کنند.

گزینه ۳: نیاز به پردازش عمیق اطلاعات دارند.

۲۷۴- پاسخ: گزینه ۲

در سبک تصمیم‌گیری وابسته فرد به جای فکر کردن، از دیگران کورکورانه اطاعت می‌کند. در این روش دلیل انتخاب فرد این است که دیگران چنین تصمیمی گرفته‌اند، در حالی که انتخاب دیگران ممکن است، برای ما انتخاب مناسبی نباشد.

۲۷۵- پاسخ: گزینه ۴

در تصمیم‌گیری با اولویت‌ها سروکار داریم، در حالی که در حل مسئله با راه‌حل‌ها مواجهیم.

۲۷۶- پاسخ: گزینه ۴

هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، یک عنصر احساسی و یک عنصر آمادگی برای عمل است.

۲۷۷- پاسخ: گزینه ۳

فشار روانی، روبه‌رو شدن با تغییر در زندگی است. چنین تغییری باعث به هم خوردن تعادل در زندگی می‌شود و لازم است برای سازگار شدن با شرایط جدید بیشتر تلاش کنیم؛ بنابراین می‌توان گفت فشار روانی عبارت است از «نیاز برای دوباره سازگار شدن با شرایط جدید زندگی»

۲۷۸- پاسخ: گزینه ۴

وقتی در موقعیتی باشیم که حتماً باید تصمیم بگیریم، ولی قادر به تصمیم‌گیری نباشیم، حالت عاطفی ناخوشایندی را تجربه می‌کنیم که تعارض نام دارد. طبق این تعریف در تعارض اجبار به انتخاب وجود دارد؛ بنابراین گزینه‌های ۱ و ۳ که فرد در انتخاب کردن آزاد است، نشان‌دهنده تعارض نمی‌باشند. در گزینه ۲ نیز فرد مجبور به انتخاب نیست، بلکه به دلایلی نمی‌تواند موضوع موردنظرش را انتخاب کند، اما در گزینه ۴ فرد مجبور است یکی از دو موضوع ناخوشایند را انتخاب کند؛ بنابراین دچار تعارض است.

تعارض سه نوع است:

با دو امر خوشایند روبه‌رو هستیم و باید یکی را انتخاب کنیم.

با دو امر ناخوشایند روبه‌رو هستیم و باید یکی را انتخاب کنیم.

با یک امر که جنبه‌های خوشایند و ناخوشایند دارد، روبه‌رو هستیم و باید انتخاب کنیم که آن را انجام بدهیم یا ندهیم.

۲۷۹- پاسخ: گزینه ۳

روان‌شناسی سلامت، شاخه‌ای از روان‌شناسی است که از یافته‌های این علم برای پیشگیری و درمان بیماری‌های جسمی بهره می‌برند.

۲۸۰- پاسخ: گزینه ۳

هنگام روبه‌رو شدن با فشار روانی، فرد ابتدا بر اساس برداشت اولیه خود آن را ارزیابی می‌کند و از خود می‌پرسد: آیا خطری مرا تهدید می‌کند؟ اگر پاسخ این سؤال مثبت باشد، فرد کنترل شخصی خود را ارزیابی می‌کند: آیا من می‌توانم کاری برای تغییر موقعیت انجام دهم؟ به این ترتیب روش‌های مقابله‌ای فرد برای کاهش فشار روانی فراخوانی می‌شوند. با توجه به توضیحات کتاب، نتیجه می‌گیریم که اگر فرد احساس کنترل شخصی بر فشار روانی نداشته باشد، از موقعیت کناره‌گیری می‌کند و برای مقابله با فشار روانی اقدام نمی‌کند.

گزین‌ده‌دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی